

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VÝKON OBCHŮZKOVÉ A HLÍDKOVÉ SLUŽBY
V POLICII ČESKÉ REPUBLIKY**

Autor práce: Martin Klouček, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Radovan Sládek

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Bc. Radovanu Sládkovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KLOUČEK, M. *Výkon obchůzkové a hlídkové služby v Policii České republiky: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2018. 72 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Radovan Sládek.

Klíčová slova: organizace, řízení, pořádková policie, obchůzková služba, hlídková služba, služební obvod, služební okrsek, instruktáž, časový snímek.

Bakalářská práce zkoumá výkon obchůzkové a hlídkové služby realizovaný Policií České republiky a shrnuje obecné informace o systému fungování služby pořádkové policie. V práci je prezentováno postavení policejního sboru, prvky základní legislativy, organizace a systém řízení, úkoly služby pořádkové policie, typy základních organizačních článků a služební pomůcky. Podrobněji jsou zkoumány vybrané činnosti oddělení, konkrétně hlídková a obchůzková služba, jejich zásady, úkoly, prostředky pro výkon služby a pojmy jako je osobní a místní znalost, služební obvod a služební okrsek.

Další část práce se zaměřuje na prezentaci praktických příkladů z oblasti plánování služeb, kterými jsou simulace tvorby instruktáže policejní hlídky a tvorby časového snímku o činnosti hlídky. Ty jsou následně zhodnoceny za účelem vytýčení problémových aspektů služby a navržení možných zlepšení.

ABSTRACT

KLOUČEK, M. *Performance of Patrol and patrol Services in the Police of the Czech Republic: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2018. 70 p. Supervisor: Mgr. Bc. Radovan Sládek.

Key words: organization, management, riot police, security service, guard service, police area, police district, instructions, point-in-time snapshot.

This bachelor work deals with the performance of security and guard services being realized by the Police of the Czech Republic and summarizes general information on the functional system of the riot police service. That presents the police force position, legislation, organization and system of management, riot police service tasks, types of basic organization links as well as service aids. There is also a more thorough investigation into selected activities of the department, namely guard and security services, their principles and tasks, means of service performance or expressions such as personal and local knowledge, police area and police district.

Another part of this work focuses on the presentation of practical examples regarding service planning, which is the simulation of the creation of the police patrol's instructions and a point-in-time snapshot of the police patrol's activity. These are subsequently evaluated for the purpose of setting service problem aspects and proposing possible improvements.

OBSAH

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Policie České republiky.....	10
2.1 Vymezení některých pojmů.....	10
2.2 Postavení policie.....	11
2.3 Působnost policie.....	12
3 Legislativa.....	14
3.1 Základní legislativa	14
3.2 Interní normativní akty	15
3.3 Etický kodex Policie České republiky.....	17
4 Organizace a řízení policie.....	18
4.1 Policejní prezídium.....	18
4.2 Útvary s celostátní působností.....	19
4.3 Krajská ředitelství policie.....	19
4.4 Územní odbory policie	20
5 Služba pořádkové policie	22
5.1 Síly a prostředky služby pořádkové policie.....	22
5.2 Úkoly služby pořádkové policie.....	23
5.3 Základní formy činnosti oddělení.....	24
5.4 Typy výkonných organizačních článků.....	25
5.5 Služební pomůcky na výkonných organizačních člancích.....	27
6 Výkon obchůzkové služby	29
6.1 Obchůzková služba.....	29
6.2 Osobní a místní znalost	29
6.3 Služební obvod a služební okrsek	30
6.4 Úkoly obchůzkové služby	31
6.5 Zásady činnosti obchůzkové služby	33
7 Výkon hlídkové služby	35

7.1	Hlídková služba	35
7.2	Hlídky policie	36
7.3	Úkoly hlídkové služby.....	37
7.4	Zásady činnosti hlídkové služby	39
7.5	Subjekty řízení hlídkové služby	40
7.6	Pohotovostní motorizovaná jednotka	41
8	Prostředky pro výkon služby.....	43
8.1	Informační systémy policie	43
8.2	Databáze ETŘ.....	44
8.3	Lustrace osob a věcí	45
9	Instruktaž hlídky.....	47
9.1	Způsoby instruování policistů	47
9.2	Příklad vytvoření instruktaže.....	49
9.2.1	Ústní instruktaž policistů	49
9.2.2	Postup vytvoření instruktaže v informačním systému	51
9.3	Praktické poznatky k instruktažím	55
10	Časový snímek činnosti hlídky	58
10.1	Vymezení pojmu.....	58
10.2	Příklad vytvoření časového snímku	59
10.3	Rozbor časového snímku	62
	Závěr	66
	Seznam použitých zdrojů	68
	Seznam použitých zkratk.....	70
	Seznam obrázků	71

ÚVOD

Obchůzková a hlídková činnost policistů v České republice se dotýká života většiny občanů bez rozdílu věku, zaměstnání nebo místa pobytu. V souvislosti s touto činností policisté vstupují do každodenního veřejného dění, do práv a svobod občanů s cílem zajištění bezpečnosti osob a majetku, udržení veřejného pořádku a předcházení páchání trestné činnosti. Některé ze služebních činností mají již ze své podstaty represivní charakter, a proto bývají částí veřejnosti negativně chápány. Široká veřejnost však mnohdy nemá hlubší povědomí o aspektech přímého výkonu policejní služby a komplexnosti svěřených úkolů, ačkoliv se jedná o důležitý základ policejní práce, ze které vychází většina dalších činností policie.

Toto téma bakalářské práce bylo zvoleno proto, že autor slouží u Policie České republiky již třináctým rokem jako policista služby pořádkové policie se zařazením na oddělení hlídkové služby a později i na obvodním oddělení policie. Měl tedy možnost poznat hlídkovou, obchůzkovou i dozorčí službu v praxi a také různé názory kolegů na realizaci výkonu služby, včetně reakcí veřejnosti při řešení rozličných situací bezpečnostního charakteru. Vzhledem k charakteru policejní práce, která je kombinací preventivních i represivních prvků, je realizace výkonu služby důležitým nástrojem v boji proti kriminalitě a negativním společenským jevům a při správném plánování může výrazně ovlivnit bezpečnost v konkrétní lokalitě a tím i spokojenost občanů.

V bakalářské práci jsou uvedeny komplexní informace o úkolech služby pořádkové policie s podrobnějším vymezením obchůzkové a hlídkové činnosti policistů, dále praktická simulace průběhu výkonu služby, její vyhodnocení a návrh možných zlepšení.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je zkoumat a analyzovat hlídkovou a obchůzkovou činnost policistů, pojmenovat problémové aspekty této služby a navrhnout případné změny v organizaci přímého výkonu služby za účelem zvýšení efektivity policejní práce a tím i bezpečnosti ve společnosti. Vedlejším cílem je pak snaha přiblížit veřejnosti konkrétní činnosti uniformovaných příslušníků Policie České republiky, se kterými přijde do styku nejčastěji a které se se mohou lišit podle dané lokality i velikosti organizačního článku policie. Dále pak zprostředkovat náhled do běžného dne policejního inspektora, pro vytvoření vlastní představy čtenáře o možném průběhu výkonu služby policisty a jejích podmínkách.

Pro potřeby bakalářské práce byla zvolena kvalitativní metoda kazuistiky, která podrobně zkoumá vybrané policejní činnosti, v tomto případě výkon obchůzkové a hlídkové služby, zejména jejich zásady, úkoly a prostředky. V další části bakalářské práce je prakticky simulována instruktáž hlídky a její následná činnost v terénu, které jsou posléze analyzovány s cílem vytýčení problematických aspektů organizace výkonu služby a návrhu možných zlepšení.

2 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Policie České republiky (dále jen „policie“, nebo „Policie ČR“) byla zřízena zákonem České národní rady číslo 283/1991 Sb., o Policii České republiky, s účinností od 15. července 1991. Jedná se o jednotný bezpečnostní ozbrojený sbor, jehož hlavními úkoly jsou ochrana bezpečnosti osob a majetku, ochrana veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti, plnění úkolů podle trestního řádu, na úseku vnitřního pořádku státu a úkolů vyplývajících z dalších zákonů.

2.1 Vymezení některých pojmů

- **bezpečnost** – stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby pro objekt - stát, společnost.¹
- **bezpečnostní situace** – aktuální stav vnitřního pořádku a bezpečnosti v území.²
- **výkonná moc** – pověření ke každodennímu řízení státu, též označováno jako exekutiva.³
- **služba veřejnosti** – služba spočívající zejména v provádění opatření k předcházení protiprávnímu jednání a odstraňování příčin jeho vzniku v úzké spolupráci se státními orgány, orgány územních samosprávných celků, fyzickými a právníckými osobami.⁴
- **policejní orgán** – útvar policie nebo jeho nižší organizační článek, který plní úkoly v trestním řízení, případně jiný útvar, jehož policisté plní jednotlivé nebo dílčí úkoly trestního řízení.⁵
- **šetření** – zjišťování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřujících ke zjištění jeho pachatele.

¹ *Bezpečnost (Miroslav Mareš)* [online]. Brno: MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ, 2018 [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=69511

² *Závazný pokyn policejního prezidenta o plnění úkolů služby pořádkové policie*. In: Praha: Policejní prezidium České republiky, 2012, ročník 2012, 180/2012, s. 1.

³ *Moc výkonná* [online]. Příspěvatelé WikiKnihovna, 2014 [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://wiki.knihovna.cz/index.php/Moc_v%C3%BDkonn%C3%A1.

⁴ *Závazný pokyn policejního prezidenta o plnění úkolů služby pořádkové policie*. In: Praha: Policejní prezidium České republiky, 2012, ročník 2012, 180/2012, s. 2.

⁵ *Pokyn policejního prezidenta o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení*. In: Praha: Policejní prezidium České republiky, 2013, ročník 2013, 103/2013.

- **prověřování** – prověřování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin.⁶
- **bezpečnostní opatření** – opatření prováděné policií a spolupracujícími subjekty k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti.⁷
- **policejní akce** – souhrn organizačně taktických opatření vyhlášených k provedení policejních opatření na určitém území s nasazením většího počtu sil a prostředků policie, jež nelze zajistit pomocí běžného výkonu služby.
- **služební úkon** – jednání policisty směřující k výkonu působnosti orgánů policie
- **služební zákrok** - je služební úkon, při kterém dochází k přímému vynucování splnění povinnosti nebo k ochraně práv a jiných oprávněných zájmů, za použití donucovacích prostředků nebo zbraně.⁸
- **doprovod** – ochrana a dohled při zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti při přepravě a pohybu rizikových skupin nebo přepravě nebezpečných věcí a zbraní nebo peněz a jiných cenností zajišťovaný policisty.⁹
- **pachatel** – podle trestněprávního pohledu ten, kdo se dopustil trestného činu a byl za něj stíhán orgány činnými v trestním řízení.¹⁰

2.2 Postavení policie

Jak uvádí Hrudka a kol.¹¹, policie je sborem, jenž řadíme do skupiny, kterou lze označit jako tzv. další součásti státní správy, neboť vykonává státní správu a je součástí výkonné moci státu. Definice pojmu policie jako jednotného ozbrojeného bezpečnostního sboru, je pojetím institucionálním, na rozdíl od pojetí, které představuje okruh vykonávaných činností a které je označováno jako pojetí materiální. Jednotnost policie

⁶ Pokyn policejního prezidenta o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení. In: Praha: Policejní prezidium České republiky, 2013, ročník 2013, 103/2013, s. 1.

⁷ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 127.

⁸ ČESKO. *Zákon č. 11 ze dne 8. prosince 2011 o Celní správě České republiky* [online]. Sbírká zákonů České republiky 5, 2012 [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>

⁹ *Závazný pokyn policejního prezidenta o plnění úkolů služby pořádkové policie*. In: Praha: Policejní prezidium České republiky, 2012, ročník 2012, 180/2012, s. 2.

¹⁰ SVATOŠ, Roman. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. ISBN 978-80-86708-21-8, s. 24.

¹¹ HRUDKA, Josef a kol. *Organizace a činnosti policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012. ISBN 978-80-86477-56-5, s. 11-12.

vidí autor v hierarchii vztahů uvnitř policie, jež fungují na principu nadřízenosti a podřízenosti, dále v organizační struktuře, existenci vnitřních právních předpisů (např. závazné pokyny policejního prezidenta, rozkazy apod.) které přímo upravují plnění úkolů ze strany policistů a zaměstnanců policie. Stejně tak výzbroj a výstroj příslušníků policie, služební stejnokroj a označení služebních vozidel, plavidel či leteckých prostředků včetně barevného provedení je určena jednotně. Příslušníci policie jsou ve služebním poměru podle zákona číslo 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a jsou označováni jako policisté. Policisté jsou podle § 110 zákona o policii oprávněni při plnění úkolů policie držet, nosit a používat zbraň a bezpečnostní materiál, přičemž nemusí splňovat specifické podmínky podle zákona číslo 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů a mohou používat zbraně všech kategorií dle tohoto zákona.

K právnímu postavení policie lze říci, že není právnickou osobou. V tomto smyslu můžeme konstatovat, že právnickou osobou je Česká republika jako stát.

2.3 Působnost policie

Úkoly policie jsou vymezeny v § 2 zákona o policii, kde jsou shrnuty do základních pojmů jako ochrana bezpečnosti osob, majetku, veřejného pořádku, dále plnění úkolů na úseku veřejného pořádku a úkolů podle trestního řádu. V případě uvedeného ustanovení se však jedná o zjednodušené vymezení policejních úkolů, které není možné uvést taxativně, a to z důvodu jejich velkého množství. Tímto způsobem je vlastně vymezena věcná působnost policie. Současná strategie a pojetí policejní práce upřednostňuje tzv. **community policing**, neboli službu veřejnosti. Ta spočívá v neustálém zlepšování vztahů mezi policií a veřejností za účelem vybudování vzájemné důvěry a podpory obou stran. Základní rozdělení metod policejních činností můžeme uvést jako **prevence a represe**. Preventivní činnosti jsou takové, které mají za cíl předcházení kriminalitě tak, aby k ní a jejím negativním vlivům na společnost vůbec nedocházelo. Represe pak znamená trestání, čili společenský trest za již spáchané protiprávní jednání. Obě tyto základní policejní činnosti se do určité míry prolínají a jsou ve vzájemném vztahu. Můžeme říci, že kvalitní a rozsáhlá preventivní činnost bude mít za následek snížení kriminality a tím pádem i množství represivních úkonů.¹²

¹² HRUDKA, Josef a kol. *Organizace a činnosti policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012. ISBN 978-80-86477-56-5, s. 16.

Působnost policie je dále určena teritoriálně, jak je uvedeno v § 3 zákona o policii. Jedná se o územní vymezení působnosti policie, která působí výhradně na území České republiky, není-li stanoveno právním předpisem jinak. Tyto výjimky jsou uvedeny v zákoně o policii, ale také v jiných předpisech jako je trestní řád a dále jsou určeny mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána. Jsou to případy, kdy je policista vyslán k plnění úkolů do jiného státu na základě mezinárodní smlouvy, nebo na základě rozhodnutí ministra vnitra, po předchozím souhlasu či žádosti jiného státu a případy působení v mezinárodních misích a operacích. Dalším příkladem výjimky z teritoriální působnosti policie je přeshraniční sledování či přeshraniční pronásledování, které jsou ošetřeny dohodami mezi českou policií a policejním sborem sousedního státu. Pro příklad můžeme uvést dohodu o přeshraničním pronásledování mezi Policií České republiky, Krajským ředitelstvím policie Jihočeského kraje a Policejním prezídiem Dolní Bavorsko.¹³

¹³ *Přeshraniční pronásledování vozidla* [online]. Policie ČR, 2013 [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/preshranicni-pronasledovani-vozidla.aspx>

3 LEGISLATIVA

Výkon základních policejních činností, které jsou směřovány k zajištění dodržování zákonnosti ve společnosti, je úzce spjat se samotnou legislativou státu. Proto je vhodné uvést alespoň základní informace o zákonech a interních normativních aktech, jimiž se činnost policistů řídí.

3.1 Základní legislativa

Hrudka a kolektiv vidí jako základní právní předpis pro úpravu činnosti policie, zákon číslo 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii“), který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2009. Tento zákon představuje významný krok pro policejní praxi, neboť je koncipován v souladu s mezinárodními smlouvami, předpisy Evropské unie a současnými potřebami moderní společnosti, která vnímá policii jako službu veřejnosti, na rozdíl od jeho předchůdce zákona číslo 283/1991 Sb.¹⁴

Príslušníci policie se v praxi setkávají s širokou škálou právních předpisů, jimiž se musí řídit a jejichž dodržování musí prosazovat. Zákon o policii ukládá policistovi základní povinnosti, mezi něž patří zdvořilost, iniciativa, přiměřenost postupu, ale také prokazování příslušnosti k policii a poučování dotčených osob před provedením služebního úkonu. Vrátime-li se k iniciativě, zkráceně to znamená, že v případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, je policista ve službě nebo zaměstnanec policie povinen provést nezbytné úkony a opatření k odstranění tohoto nebezpečí. Je-li bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo svoboda osob či majetek, je policista povinen provést tyto úkony i v době mimo službu. Zákon o policii dále přesně definuje, jaká oprávnění k zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku policista má. Ať už se jedná o prokazování totožnosti osob, požadování vysvětlení od právnických a fyzických osob, použití donucovacích prostředků a zbraně nebo omezení osobní svobody zajištěním osoby, vždy se musí policista řídit zákonem a postupovat v souladu s Etickým kodexem Policie České republiky.¹⁵

Právních předpisů, na jejichž úseku policie funguje a plní úkoly, je celá řada. Mezi ty nejvíce zastoupené předpisy, co se policejní práce týče, patří zákon číslo 141/1961 Sb.,

¹⁴ HRUDKA, Josef a kol. *Organizace a činnosti policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012. ISBN 978-80-86477-56-5, s. 14.

¹⁵ FILÁK, Antonín. *Zákon o Policii České republiky: s komentářem : podle právního stavu k 12. 1. 2009*. Praha: Police History, 2009. ISBN 978-80-86477-49-7, s. 24-25.

o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“), zákon číslo 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákon“), zákon číslo 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (dále jen „zákon o přestupcích“), zákon číslo 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů. Takto bychom mohli pokračovat ještě dále, neboť policejní sbor funguje na principu subsidiarity, tedy podpůrnosti. To znamená, že policie je povinná jednat a přijmout potřebná opatření v případech, kdy dojde k porušení zájmů chráněných zákonem nebo v situacích, kdy v určité oblasti společenských vztahů není přímo stanovený orgán veřejné moci určený pro ochranu vnitřního pořádku. V těchto případech spadá tato oblast společenských vztahů do kompetence policie.¹⁶

3.2 Interní normativní akty

Činnost policie však není upravena pouze zákony, nařízeními vlády nebo vyhláškami. Podrobnosti konkrétních policejních činností jsou dále upraveny interními normativními akty nebo také interními akty řízení, které vydává policejní prezident nebo vedoucí pracovník a které mají různou právní sílu a jejichž obsah musí být vždy v souladu s platnými zákony. Abychom si vysvětlili, co znamená pojem interní akt řízení, můžeme říci, že se jedná o podzákonný předpis, jenž upravuje činnost policistů na konkrétním úseku vykonávané činnosti nebo postupy v případě vzniku určitých situací při výkonu služby. Jedná se zejména o závazné pokyny policejního prezidenta nebo pokyny policejního prezidenta (dále jen „ZPPP“ a „PPP“), rozkazy policejního prezidenta (dále jen „RPP“), na nižší úrovni řízení o pokyny vedoucího pracovníka a rozkazy vedoucího pracovníka. Policie se také musí řídit interními akty řízení ministra vnitra, jako jsou pokyny ministra vnitra a nařízení ministerstva vnitra. Výše uvedené interní akty řízení (dále jen „IAŘ“) jsou tedy zpravidla vydávány policejním prezidentem nebo vedoucím pracovníkem, kterému jsou podřízeny útvary a organizační články, jejichž činnost předmětný IAŘ upravuje. IAŘ jsou následně zveřejněny ve sbírce interních aktů řízení (dále jen „SIAŘ“), kterou policejní prezident nebo vedoucí pracovníci vydávají.¹⁷

IAŘ je velké množství a jsou průběžně novelizovány v souladu s dosavadními zkušenostmi a potřebami výkonu služby. Pokud se zaměříme na přímý výkon služby

¹⁶ HRUDKA, Josef a kol. *Organizace a činnosti policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012. ISBN 978-80-86477-56-5, s. 16.

¹⁷ *Interní normativní akty* [online]. Praha: Policie ČR, 2013 [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/interni-normativni-akty.aspx>.

pořádkové policie, můžeme IAŘ rozdělit do několika pomyslných kategorií. Takové IAŘ, které upravují určitý úsek výkonu služby a jimiž se policista řídí takřka denně. Mezi tyto IAŘ patří bezesporu ZPPP číslo 180 ze dne 28. 11. 2012, o plnění základních úkolů služby pořádkové policie, ZPPP číslo 103 ze dne 28. 5. 2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení, ZPPP číslo 111 ze dne 1. 6. 2015, stejnokrojový předpis, ZPPP číslo 156 ze dne 12. 12. 2008, o zabezpečení, přidělování a nošení služebních zbraní, střeliva a munice v Policii České republiky, nebo ZPPP číslo 28 ze dne 28. 2. 2009 o pátrání.

Další kategorii mohou tvořit IAŘ, které jsou koncipovány pro určité méně časté typy situací v běžném výkonu služby. Příklad takových IAŘ, které upravují činnosti a postupy policistů ve specifických situacích, můžeme uvést ZPPP číslo 159 ze dne 2. 12. 2009, o eskortách, střežení osob a o policejních celách, ZPPP číslo 160 ze dne 4. 12. 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, ZPPP číslo 11 ze dne 15. 2. 2011 o provádění krátkodobé ochrany osob nebo například ZPPP číslo 53 ze dne 16. 4. 2003, kterým se upravuje postup příslušníků Policie ČR při oznámení o uložení nástražného výbušného systému a nálezů podezřelého předmětu a nástražného výbušného systému nebo výbuchu.

Do třetí pomyslné kategorie bychom mohli zařadit ty IAŘ, které se vztahují k určitým jednorázovým událostem. Může se jednat o informace, jež opravují tiskové chyby, zápisy z porad vedení územních odborů, krajů nebo krajských ředitelů s policejním prezidentem a též rozkazy, kterými jsou vyhlašována a upravována nejrozličnější bezpečnostní opatření.

Samotný systém seznamování policistů s IAŘ je v současnosti realizován elektronickou formou, a to prostřednictvím aplikačního rozcestníku zvaného elektronická Sbírka interních aktů řízení (zkráceně „eSIAR“). Do tohoto systému má přístup každý policista, zde může nalézt organizační strukturu Policie ČR, kontakty na všechny útvary, policisty a občanské zaměstnance policie a právě zde může nalézt všechny IAŘ vydané v rámci Ministerstva vnitra ČR (zkráceně „MV ČR“), policejního prezidia, krajských ředitelství policie nebo jednotlivých útvarů. V rejstříku tak může policista vyhledat věstníky náměstků ministra vnitra nebo Vyšší policejní školy Ministerstva vnitra v Praze, pokyny policejního prezidenta a jeho náměstků, metodické materiály určené k výkonu služby, rozličná oznámení, změny závazných pokynů a zápisy z porad. V souvislosti se zveřejňováním dokumentů v uvedeném systému je nutné uvést, že každému policistovi jsou k seznámení přidělovány všechny vydané IAŘ, a to i v případě, že se jej daná problematika vůbec netýká. Policista zařazený v hlídkové či obchůzkové službě je tak

nucen seznámit se s různými oznámeními a pokyny, jež se týkají např. využití určitého rekreačního zařízení policie, skartačního řádu, činnosti SKPV na úseku trestné činnosti dětí, změn metodických příruček, které jsou určeny zcela jinému okruhu adresátů, pyrotechnických směrnic nebo konkrétního bezpečnostního opatření, ačkoliv do něj policista není vůbec zařazen. Na uvedeném úseku by mohla být selekce IAŘ pro policisty upravena tak, aby se seznamovali pouze s těmi materiály, které jsou určeny pro okruh jejich služebních činností.

3.3 Etický kodex Policie České republiky

Etický kodex Policie České republiky je dokument, který upravuje konkrétní pravidla práce, principy a hodnoty příslušníků policie. Je založen na uvědomění si poslání policisty, jež spočívá ve službě veřejnosti, úctě a respektu k lidským právům. Etický kodex obsahuje cíle, kterých chce policie dosáhnout, jsou to ochrana bezpečnosti a pořádku, prosazování zákonnosti, ochrana práv a svobod, preventivní působení proti trestné činnosti a úsilí o trvalou podporu a důvěru veřejnosti. Základními hodnotami policie jsou profesionalita, nestrannost, odpovědnost, ohleduplnost a bezúhonnost.

Dokument dále obsahuje závazky policie vůči společnosti a závazky vůči ostatním příslušníkům policie. Tyto závazky vychází ze základních principů fungování policie, z respektu k důstojnosti osob a lidským právům, spočívají v rovnosti a korektnosti přístupu, osobní odpovědnosti, zachování mlčenlivosti, intoleranci korupčního jednání a střetu zájmů a v neposlední řadě v úsilí o partnerskou spolupráci, profesní kolegiální a vzájemnou úctu. Důležitá myšlenka se nachází v závěru etického kodexu Policie České republiky a zní následovně: *„Každý příslušník Policie České republiky, který jedná v souladu se zákonem a Etickým kodexem Policie České republiky, si plně zaslouží úctu, respekt a podporu společnosti, jejíž bezpečnost chrání i s nasazením vlastního života.“*¹⁸

¹⁸ *Etický kodex Policie České republiky* [online]. Praha: Policie ČR, 2015 [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>.

4 ORGANIZACE A ŘÍZENÍ POLICIE

Policie České republiky, jakožto ozbrojený bezpečnostní sbor fungující na principu nadřízenosti a podřízenosti, má vzhledem k rozsahu vykonávaných činností jasně definovanou organizační strukturu a systém řízení.

4.1 Policejní prezídium

Policie je podřízena Ministerstvu vnitra České republiky (dále jen „ministerstvo“), které je pro policii jakýmsi ústředním orgánem státní správy. Ministerstvo pomocí obecně závazných předpisů a interních normativních aktů usměrňuje a koordinuje činnost policie. Hrudka a kolektiv vztah mezi policií a ministerstvem v obsahové rovině, obecně upřesněné, vymezuje tak, že: „*ministerstvo vytváří podmínky pro plnění úkolů policie*“. Ministerstvo v rámci tohoto vztahu provádí analýzu rizikových faktorů, které ohrožují bezpečnost a vnitřní pořádek, vytváří potřebné koncepce, dohlíží na jejich plnění ze strany policie, navrhuje a zavádí systémové změny v činnosti policie, vydává potřebná odborná stanoviska a určuje podmínky pro spolupráci policie a jiných státních orgánů. V neposlední řadě se ministerstvo podílí na zabezpečení mezinárodní policejní spolupráce. Z výše uvedeného vyplývá, že ministerstvo policejní činnosti neřídí, ale usměrňuje.¹⁹

Řízení policie zajišťuje Policejní prezídium, které stojí na vrcholu organizační struktury policie a v jehož čele stojí policejním prezident. Policejní prezident tedy řídí činnost policie a zodpovídá se ministru vnitra. Rozvoj, organizaci a koncepci policie určuje právě Policejní prezídium, které dále provádí kontrolu a analýzu činností podřízených útvarů, včetně koordinace činnosti při plnění úkolů, které jsou nad rámec územní nebo věcné příslušnosti daného útvaru. Policejnímu prezídiu jsou podřízeny útvary policie s celostátní působností a útvary s územně vymezenou působností, což jsou jednotlivá Krajská ředitelství policie a další útvary pod ně spadající.²⁰

Součástí policejního prezídia tvoří ředitelství jednotlivých služeb, které jsou v policii tradičně zřízeny. Jedná se Ředitelství služby pořádkové policie, Ředitelství služby dopravní policie, Ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál a Úřad

¹⁹ HRUDKA, Josef a kol. *Organizace a činnosti policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012. ISBN 978-80-86477-56-5, s. 27.

²⁰ VOKUŠ, Jiří. *Policie České republiky: Police of the Czech Republic : pomáhat a chránit*. 2. vyd. Praha: Policejní prezídium České republiky, 2010. ISBN 978-80-254-7701-4, s. 6.

služby kriminální policie a vyšetřování. Uvedené služby spadají do kompetence příslušného náměstka policejního prezidenta či kanceláře policejního prezidenta. Mezi další služby zřízené v rámci policejního prezidia patří například Operační odbor, Finanční odbor, Odbor správy majetku, Oddělení tisku a prevence, Oddělení vnitřní kontroly, Odbor mezinárodní policejní spolupráce nebo Archiv Policie české republiky.²¹

4.2 Útvary s celostátní působností

Útvary policie s celostátní působností jsou zpravidla vysoce specializované útvary, které působí na území celé České republiky, jsou zřízeny ministrem vnitra na návrh policejního prezidenta a jsou řízeny Policejním prezidiem. Mnohé z útvarů vznikly v době nedávné v reakci na nové trendy ve vývoji kriminality. Taxativní výčet těchto útvarů je následující: Kriminalistický ústav Praha, Letecká služba, Národní protidrogová centrála SKPV, Pyrotechnická služba, Ředitelství služby cizinecké policie, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV, Ochranná služba ČR, Útvar pro ochranu prezidenta ČR, Útvar rychlého nasazení, Útvar speciálních činností SKPV a Útvar zvláštních činností SKPV.

Jednotlivá pracoviště a expozitury uvedených služeb jsou v rámci České republiky dislokovány na základě vývoje v oblasti kriminality a potřeb v dané oblasti činností. Některé z těchto služeb se prolínají i do služeb jiných, například pyrotechnická služba má své zastoupení v podobě školených specialistů zásahových jednotek jednotlivých krajských ředitelství policie.

4.3 Krajská ředitelství policie

Krajská ředitelství policie jsou zřízena na základě ustanovení § 6 zákona o policii ve všech čtrnácti krajích v České republice a jejich místní působnost je totožná s územím vyšších územně samosprávných celků - krajů. Jednotlivá krajská ředitelství policie jsou pak organizačními složkami státu s vlastním rozpočtem. V čele krajského ředitelství policie stojí ředitel, jenž je podřízen přímo policejnímu prezidentovi a má k dispozici tři náměstky pro záležitosti vnější služby, služby kriminální policie a vyšetřování (tato služba je zkráceně uváděna jako „SKPV“) a pro záležitosti ekonomické. Jak uvádí Hrudka

²¹ HRUDKA, Josef a kol. *Organizace a činnosti policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012. ISBN 978-80-86477-56-5, s. 29-31.

a kolektiv, v rámci krajského ředitelství policie mohou být policejním prezidentem zřízeny další teritoriální útvary jako Obvodní ředitelství policie Praha I až IV, nebo Městské ředitelství policie Brno, Plzeň a Ostrava, která jsou řízena příslušným krajským ředitelstvím. V čele těchto organizačních článků stojí ředitel a jejich územní působnost je vymezena daným územím města či určených městských částí.²²

V rámci krajského ředitelství jsou zřízeny a působí taxativně vymezené služby a útvary, jejichž vznik a případný zánik je zakotven v § 6 odstavci 1 písmene d) zákona o policii. Jak bylo uváděno výše, krajské ředitelství policie je samostatným organizačním článkem, v němž je zastoupena služba pořádkové policie, služba dopravní policie, služba kriminální policie a vyšetřování, kriminalisticko-technická a znalecká služba, služba cizinecké policie a další. Tyto útvary spadají do kompetence příslušného náměstka, například služba pořádkové policie nebo služba dopravní policie spadají pod kompetenci náměstka pro vnější službu a potažmo pod odbor služby pořádkové policie. Pod pojmem služba si v tomto případě můžeme představit okruh policejních činností na určitém úseku bezpečnosti a útvary, které tyto činnosti vykonávají.

Každé krajské ředitelství policie má zřízeno operační středisko, které nepřetržitě zajišťuje koordinaci plnění úkolů policie. Operační střediska podporují policisty v přímém výkonu služby, koordinují jejich postup, shromažďují informace o bezpečnostní situaci, které předávají dále, zajišťují součinnost mezi policií a dalšími bezpečnostními sbory, státními orgány, právníky a fyzickými osobami. Do činnosti operačních středisek patří také řízení opatření na úseku ochrany veřejného pořádku, dopadení pachatelů trestné činnosti a pátrání po pohřešovaných věcech nebo osobách.²³

4.4 Územní odbory policie

Krajskému ředitelství policie jsou podřízeny další útvary s teritoriální působností, které se nazývají Územní odbory a které působí na území bývalých územně správních jednotek – okresů. Územní odbory mají obdobný status jako Městská ředitelství policie nebo Obvodní ředitelství policie Praha, i když zde slouží početně méně policistů. To je dáno zejména počtem obyvatel příslušného území na jednoho policistu. Teritoriální působnost územních odborů je přizpůsobena tak, aby korespondovala s hranicemi územních samosprávných celků.

²² HRUDKA, Josef a kol. *Organizace a činnosti policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012. ISBN 978-80-86477-56-5, s. 33.

²³ VOKUŠ, Jiří. *Policie České republiky: Police of the Czech Republic : pomáhat a chránit*. 2. vyd. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010. ISBN 978-80-254-7701-4, s. 36.

V rámci územního odboru jsou zřízeny základní organizační články – Obvodní oddělení policie, dále zde působí SKPV, zastoupená Oddělením hospodářské kriminality Oddělením obecné kriminality s Oddělením kriminalistické techniky, Dopravní inspektorát se Skupinou dopravních nehod a Úsekem dopravního inženýrství nebo Oddělení vnitřní kontroly. Další služby jako Služba kynologických činností, Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál nebo Preventivně informační skupina v rámci územního odboru také působí, ale organizačně spadají pod krajské ředitelství policie.

Řízení chodu územního odboru a podřízených organizačních článků zajišťuje vedoucí územního odboru, jeho zástupce a koordinátor, případně koordinátoři. Tito vedoucí pracovníci řídí a kontrolují činnost podřízených pracovišť, analyzují a vyhodnocují bezpečnostní situaci, koordinují spolupráci obvodních oddělení s policisty SKPV, řeší koncepční otázky řízení a organizace policie, podílí se na připomínkovém řízení při přípravě obecně závazných právních předpisů, vedou statistiky, plní úkoly v oblasti krizových situací, zabezpečují archivní a spisovou službu a spolupráci s dalšími útvary policie a státním zastupitelstvím. V neposlední řadě zajišťují přenos informací a metodických doporučení mezi krajským ředitelstvím a podřízenými výkonnými organizačními články.²⁴

²⁴ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 24.

5 SLUŽBA POŘÁDKOVÉ POLICIE

Služba pořádkové policie je nejpočetněji zastoupenou službou v Policii ČR, která prostřednictvím určených policistů zajišťuje mimo jiného i výkon hlídkové a obchůzkové služby. Jedná se o službu, která svým širokospektrálním záběrem konkrétních činností určitým způsobem dominuje mezi ostatními službami a to i v jiných státech, například ve Slovenské republice. Způsob realizace jednotlivých činností a úkolů ze strany služby pořádkové policie představuje pomyslný styčný bod ve vztahu policie – občan, jelikož je tato služba vykonávána na principu veřejnosti a transparentnosti.²⁵

Podle údajů Ředitelství služby pořádkové policie z ledna 2014, bylo v policii ke konci roku 2013 celkem 595 výkonných organizačních článků a v přímém výkonu služby bylo na těchto organizačních člancích zařazeno 17 531 policistů. Z uvedeného počtu výkonných organizačních článků tvořilo 522 obvodní nebo místní oddělení policie, na kterých bylo zařazeno 13 313 policistů.²⁶

5.1 Síly a prostředky služby pořádkové policie

Výkon služby pořádkové policie je zajišťován pomocí sil a prostředků, které jsou systemizovány a přiděleny na jednotlivá pracoviště policie. Autor Macek s kolektivem síly policie rozděluje na vlastní a ostatní. Jádrem vlastních sil je soustředěno na základních organizačních člancích policie, jimž jsou obvodní (místní) oddělení policie a oddělení železniční policie příslušného územního odboru (obvodního, městského ředitelství) a další výkonné organizační články, jako oddělení hlídkové služby, pohotovostní motorizovaná jednotka, speciální pořádková jednotka, zásahová jednotka nebo oddělení potápěčských činností a další. Taktéž sem patří vyšší články organizační struktury policie, které se podílejí na metodice a řízení policejních činností. Do ostatních sil pak řadí ty, které jsou sice součástí organizační struktury policie, ale nemají úkoly bezpečnostního charakteru. Jsou to de facto všechny ostatní služby, jež působí v policii a síly zařazené na středních policejních školách a ve školních policejních zařízeních jednotlivých krajů. Do skupiny ostatních sil lze též zařadit všechny orgány a organizace, které patří

²⁵ KOČAN, Štefan, Boris LÖFFLER a David ZÁMEK. *Poriadková polícia*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-807-3804-626, s. 6.

²⁶ *Zpráva o činnosti služby pořádkové policie za rok 2013* [online]. Policie ČR, 2014 [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-sluzby-poradkove-policie-za-rok-2013.aspx>

do bezpečnostní struktury České republiky, jako například Armáda České republiky, obecní policie nebo záchranné sbory.²⁷

Síly policie lze při funkčním pojetí charakterizovat jako pracovníky, kteří jsou systemizováni na jednotlivých pracovištích a vykonávají pořádkovou službu. Tyto pracovníky můžeme dále rozdělit na výkonné a řídicí. Výkonní pracovníci jsou policisté vykonávající hlídkovou, obchůzkovou nebo dozorčí službu, policisté plnící úkoly na úseku trestního řízení, na úseku kynologie, hipologie, potápěčských činností, ale také administrativní pracovníci a recepční. Řídicími pracovníky označujeme vedoucího oddělení, jeho zástupce, policistu s příplatkem za vedení nebo dozorčí službu (v nepřítomnosti vedoucího oddělení a jeho zástupce).

Prostředky policie můžeme shrnout jako právní prostředky, jimiž jsou zejména oprávnění a povinnosti příslušníků pořádkové služby s příslušnými právními předpisy, technické prostředky, jimiž jsou dopravní prostředky, výpočetní technika a vybavení policistů a organizačně řídicí prostředky, které slouží k organizaci a řízení výkonu služby a které tvoří IAŘ, instruktáže, školení, kontroly a dokumenty plánování výkonu služby.

5.2 Úkoly služby pořádkové policie

Hrudka a kolektiv²⁸ charakterizuje činnost služby pořádkové policie na úseku její veřejno-pořádkové činnosti jako činnost správně bezpečností, sestávající z řady opatření a úkonů, které mají zejména preventivní, ale i represivní charakter, s cílem zajištění bezpečnosti osob, majetku a ochrany veřejného pořádku. Službu pořádkové policie lze označit za pilíř policie, a to zejména díky počtu příslušníků pořádkové policie a rozsahu činností, které vykonávají. Tito policisté jsou denně v přímém kontaktu s občany, právníckými osobami a orgány obcí, přičemž samotný rozsah úkolů a činností této služby vylučuje užší specializaci oproti jiným službám v policii. Na základě výše uvedených skutečností, lze službu pořádkové policie označit pojmem universální, která na příslušníky klade vysoké nároky po stránce fyzické a psychické připravenosti a dále vyžaduje vysokou úroveň znalosti zákonů, vyhlášek a služebních předpisů. Z důvodu zmiňované universálnosti služby tvoří příslušníci pořádkové policie jakousi personální základnu pro výběr příslušníků specializovaných služeb policie, jako například SKPV.

²⁷ MACEK, Pavel a kol. *Pořádková činnost policie: obecná část*. 2., upr. vyd. Praha: Police history, 2008. ISBN 978-80-86477-45-9, s. 67, 71.

²⁸ HRUDKA, Josef a kol. *Organizace a činnosti policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012. ISBN 978-80-86477-56-5, s. 55.

Ředitelství služby pořádkové policie zřízené v rámci Policejního prezidia vykonává zejména odbornou řídicí, organizační a metodickou kontrolní činnost. V rámci Krajských ředitelství policie jsou zřízeny Odbory služby pořádkové policie, jež jsou v kompetenci náměstka ředitele pro vnější službu. Náplní činnosti těchto odborů je zejména výkon koordinační, kontrolní a metodické činnosti. Působnost odborů zahrnuje obvodní nebo místní oddělení policie, pohotovostní a eskortní oddělení, oddělení služební kynologie, oddělení hlídkové služby, pohotovostní motorizované jednotky, zásahové jednotky, ale také oddělení služební hipologie, oddělení metro nebo poříční oddělení.

Oddělení služby pořádkové policie mají na starosti plnění téměř všech úkolů, které vyplývají ze zákona o policii a dalších právních předpisů jako je trestní řád, trestní zákoník nebo zákon o některých přestupcích. Úkoly policie jako celku byly konkrétně, ale nesystematicky, vyjmenovány v předešlém zákoně o policii. Současná právní úprava je o poznání stručnější, kdy lze úkoly pořádkové policie rozdělit do dvou skupin: na úkoly vyplývající ze zákona o policii a úkoly stanovené jinými právními předpisy. Bližší rozdělení úkolů policie nyní neupravuje žádný zákon, ale pouze ZPPP číslo 180 ze dne 28. 11. 2012 o plnění úkolů služby pořádkové policie. Uvedený IAŘ v článku 4, odstavec 1 stanoví, že oddělení v souladu s principy služby veřejnosti plní úkoly policie především na úsecích: dohled nad dodržováním veřejného pořádku a předcházení jeho narušení, preventivní činnost, přestupkové řízení, spolupráce s orgány územních samosprávných celků při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. V odstavci 2 jsou uvedeny další úkoly oddělení policie, které souvisí: s dohledem na bezpečnost a plynulost silničního provozu, s trestním řízením, se železniční, vodní a leteckou přepravou, s pátráním po osobách a věcech, s dohledem nad problematikou zbraní, střeliva, výbušnin a bezpečnostního materiálu, se zabezpečením ochrany transportů s jaderným materiálem pomocí silniční a železniční přepravy na území České republiky a se zabezpečením doprovodů a přepravy.²⁹

5.3 Základní formy činnosti oddělení

ZPPP číslo 180 ze dne 28. 11. 2012 dále stanoví základní formy činnosti oddělení, přičemž oddělením jsou v tomto pokynu myšlena obvodní a místní oddělení krajského ředitelství. Základní formy činnosti oddělení jsou:

- dozorčí služba,

²⁹ HRUDKA, Josef a kol. *Organizace a činnosti policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012. ISBN 978-80-86477-56-5, s. 58.

- hlídková služba,
- obchůzková služba,
- policejní akce (policejní opatření, bezpečnostní opatření),
- procesní činnost (plnění úkolů na úseku trestního, přestupkového a správního řízení),
- recepční služba,
- administrativní činnost,
- hlásná služba,
- vedení a vkládání dat do evidencí a informačních systémů,
- součinnost s ostatními službami policie, spolupráce se státními orgány, orgány územních samosprávných celků, právníckými a fyzickými osobami.

I když jsou vyjmenované činnosti zásadně odlišné, do jisté míry se navzájem prolínají, nebo jsou vykonávány současně. Příkladem může být dozorčí služba, která má v rámci svého výkonu uloženu řadu úkolů a povinností. Policista vykonávající dozorčí službu provádí procesní činnosti a současně je povinen plnit hlásnou službu, pracuje s evidencemi a informačními systémy, nebo při výjezdu do okrsku, plní úkoly na úseku obchůzkové služby.³⁰

5.4 Typy výkonných organizačních článků

Jak bylo uvedeno již v kapitole síly a prostředky služby pořádkové policie, jejich jádro je soustředěno na základních (výkonných) organizačních člancích policie. Jedná se o obvodní nebo místní oddělení, oddělení železniční policie a další oddělení zajišťující plnění úkolů služby pořádkové policie. Autoři Dalecký i Macek a kolektiv, rozdělují výkonné organizační články služby pořádkové policie na dva druhy, avšak mírně odlišně. Dělí je na výkonné organizační články, kterými jsou obvodní oddělení, místní oddělení a oddělení železniční policie a další útvary, mezi které patří pořiční oddělení, oddělení hlídkové služby, pohotovostní motorizovaná jednotka, oddělení služební kynologie, oddělení služební hipologie, oddělení METRO, věžeňsko-eskortní oddělení, zásahová

³⁰ *Závazný pokyn policejního prezidenta o plnění úkolů služby pořádkové policie.* In: Praha: Policejní prezidium České republiky, 2012, ročník 2012, 180/2012, s. 5.

jednotka, speciální pořádková jednotka, oddělení doprovodu vlaků a oddělení železniční policie a doprovodu vlaků.³¹

Výše popsané výkonné organizační články rozdělujeme do čtyř typů, které se navzájem liší podle počtu systemizovaných pracovních míst. Toto rozdělení souvisí zejména se současnou bezpečnostní situací v na daném území, s potřebami a požadavky občanů a zájmy samosprávných územních celků. Výkonné organizační články se zřizují jako tzv. útvary I. až IV. typu. Na všech typech útvarů je zřízena funkce vedoucího oddělení.

Útvary I. typu jsou takové, kde celkový počet pracovních míst činí nejméně 60. Na takovémto útvaru je zřízena jedna funkce zástupce vedoucího oddělení a jedna funkce administrativní a spisový pracovník. Na takovém útvaru je možné zřídit ještě další funkci zástupce vedoucího oddělení a jednu nebo dvě další funkce administrativní a spisový pracovník. Jedná se o největší útvary služby pořádkové policie, jako například pohotovostní motorizovaná jednotka nebo speciální pořádková jednotka s několika směnami.

Útvary II. typu jsou ty útvary, kde celkový počet pracovních míst činí nejméně 30 a současně méně než 60. Je zde zřízena jedna funkce zástupce vedoucího oddělení, dále je možné zřídit další funkci zástupce vedoucího oddělení a jednu až dvě funkce administrativní a spisový pracovník, je-li to pro rozsah administrativních činností nezbytné. Takovými útvary jsou například velká obvodní oddělení nebo místní oddělení policie v Praze, kde jsou zvláště určeni policisté k výkonu hlídkové, obchůzkové nebo dozorní služby.

Útvary III. typu jsou ty, kde celkový počet pracovních míst činí nejméně 15 s současně méně než 30. Je zde zřízena jedna funkce zástupce vedoucího oddělení, pokud to rozsah administrativních činností vyžaduje, je možné zřídit jednu funkci administrativní a spisový pracovník. Útvary tohoto typu jsou například obvodní oddělení ve větších městech, nebo některá klíčová oddělení v menších městech.

Útvary IV. typu jsou takové, kde celkový počet pracovních míst činí méně než 15. Na takových útvarech není systemizována funkce zástupce vedoucího oddělení ani funkce administrativní a spisový pracovník. Pokud to vyžaduje rozsah administrativních činností, lze zřídit jednu funkci policisty v 06. platové třídě, který je zpravidla pověřen

³¹ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 29-30.

vedením v době nepřítomnosti vedoucího oddělení. Takovéto útvary jsou zřizovány zejména na venkově.

Výše uvedené útvary jsou souhrnně označovány jako oddělení. V rámci obvodních či místních oddělení policie mohou být zřízeny služebny nebo policejní stanice. **Služebna** je místnost či objekt mimo budovu obvodního oddělení určená k provádění služebních úkonů mimo oddělení a zajišťování přímého kontaktu s občany. **Policejní stanice** organizačně spadá pod některé obvodní oddělení. Jedná se o detašované pracoviště mimo objekt oddělení, zpravidla v odlehle části služebního obvodu, určené k plnění úkolů služby pořádkové policie a zřízené k zajištění přímému kontaktu s občany. Na rozdíl od obvodního oddělení zde není zajišťována nepřetržitá služba.

5.5 Služební pomůcky na výkonných organizačních článcích

Služební pomůcky určené pro výkon služby, musí být evidovány, uloženy a zabezpečeny tak, aby nedošlo k jejich poškození, zneužití nebo ztrátě. Mezi takovéto pomůcky patří knihy evidence finančních a materiálních prostředků, knihy zásob prodejných cenností a knihy výdeje zbraní. Na oddělení se dále zpravidla vede:

- plán služeb,
- kniha služeb,
- kniha instruktáží,
- kniha fonogramů a hlášení,
- protokol událostí,
- přehled o okrsku,
- karta úseku.

Vyjmenované služební pomůcky jako plán služeb, kniha služeb a kniha instruktáží se v současné době vedou v elektronické podobě, jedná se například o informační systém EKIS WEB II nebo IS Instruktáž. Také protokol událostí se vede v elektronické podobě, v knižní podobě se již nevyužívá. Jedná se o databázi ETR (zkratka - evidence trestního řízení), kam se neprodleně a pod pořadovými čísly (čísla jednací) zapisují všechny události, které to vyžadují, jako omezení osobní svobody, průběh omezení osobní svobody, služební zákroky, oznámené a zjištěné trestné činy, přestupky a další události podléhající takové evidenci.³²

³² DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 34.

Knih fonogramů a hlášení je určena pro zápis oznámení, událostí a informací, které jsou na útvar předána osobně, pomocí radiostanice nebo telefonu a současně nevyžadují další evidenci. Jedná se nejčastěji o různé vzkazy, dotazy občanů a hlášení integrovaného operačního střediska (informace k trestné činnosti, mimořádná opatření).

6 VÝKON OBCHŮZKOVÉ SLUŽBY

6.1 Obchůzková služba

Obchůzková služba je jednou z forem činností služby pořádkové policie. Jedná se o základní a systematickou činnost policisty, která je vykonávána na principu územní odpovědnosti s cílem ochrany veřejného pořádku, prevence kriminality, spolupráce s dalšími orgány, právníckými a fyzickými osobami podle zásad **community policing**. Dalecký³³ k charakteru obchůzkové služby uvádí: „*Obchůzková služba představuje kvalitativně vyšší formu činnosti pořádkové služby a v činnosti výkonných organizačních článků převažuje.*“ Vzhledem k rozsahu a způsobu plnění uložených úkolů, klade obchůzková služba na policistu kvalitativně vyšší nároky než u jiných forem činností služby pořádkové policie. To je dáno zejména komplexní odpovědností policisty za svěřený okrsek. Princip územní odpovědnosti policisty spočívá v rozdělení území obvodního oddělení na části, které nazýváme okrsky. V přiděleném okrsku je policista jakýmsi garantem stavu ochrany veřejného pořádku a boje proti trestné činnosti. Obchůzková služba je vykonávána na všech obvodních odděleních policie, v Praze na místních odděleních policie a na odděleních železniční policie.

Policisté určení k výkonu obchůzkové služby jsou vybíráni z policistů hlídkové služby, kteří již mají dostatek zkušeností z výkonu služby. Takovýto postup lze použít pouze na těch výkonných organizačních článcích, kde je organizován výkon hlídkové i obchůzkové služby, jedná se zejména o větší obvodní (místní) oddělení policie. Na obvodních odděleních policie s menším počtem policistů se aplikuje takový postup, kdy je nově zařazený policista přidělen k zapracování již zkušenému kolegovi, s cílem předání potřebných znalostí a návyků potřebných pro výkon této služby.

6.2 Osobní a místní znalost

Takřka zásadní podmínkou pro správný výkon obchůzkové služby je dobrá místní a osobní znalost územně odpovědného policisty. Od tohoto aspektu služby se odvíjí i efektivita ochrany veřejného pořádku a boje proti trestné činnosti.

Místní znalost představuje dokonalou znalost míst a objektů v přiděleném okrsku, jež jsou důležité pro ochranu veřejného pořádku a potírání trestné činnosti. Do

³³ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 39.

této složky patří zejména znalost hranic okrsku, ale i celého výkonného organizačního článku, znalost míst, kde dochází k častému narušení veřejného pořádku, nebo k páčání trestné činnosti a znalost objektů, ve kterých se soustřeďují zájmové osoby, nebo osoby s kriminální minulostí. Nepochybně důležitou je též znalost dislokace sídel dalších státních orgánů a institucí (hasičský záchranný sbor, nemocnice, pohotovostní lékařská služba, opravárenské služby atd.), prodejních míst, tržišť a zábavních center jako jsou kina, divadla a sportovní areály.

Osobní znalost představuje faktickou znalost osob, které se zdržují v přiděleném okrsku, nebo k němu mají vztah a jsou vzhledem ke svému postavení či zaměstnání důležité pro plnění úkolů policie. Takováto znalost zahrnuje znalost osob, které byly dříve trestány pro svoji trestnou činnost, nebo osob podmíněně odsouzených, které označujeme pojmem osoby kriminálně závadové (dále jen „KZO“). Osobní znalostí se rozumí znalost jména, přezdívky, způsobu života, chování, zaměstnání a styků dané osoby. Do osobní znalosti spadá také znalost různých vazeb mezi osobami, znalost uskupení osob (členové spolků, fanoušci sportovních klubů, party mládeže), znalost osob, které jsou již z titulu své funkce povinny s policií spolupracovat a také těch osob, které jsou ochotny s policií spolupracovat a případně poskytnou informace o chystané nebo páchané trestné činnosti.³⁴

Místní a osobní znalost spolu úzce souvisí a navzájem se prolínají. Pro činnost policistů tak představují důležitý zdroj informací o zájmových osobách, lokalitách a objektech bezpečnostního charakteru. Dobrá úroveň těchto znalostí je však policistou dosažena zpravidla až po několika letech služby.

6.3 Služební obvod a služební okrsek

Služební obvod výkonného organizačního článku policie, nejčastěji obvodního nebo místního oddělení, určuje místní působnost tohoto oddělení a je vymezen jasně danými hranicemi, které zpravidla korespondují s katastrálním členěním území v České republice. Služební obvod jednoho oddělení zahrnuje na venkově katastrální území několika obcí, ve městě pak katastrální hranice města nebo území městské části.

Územní obvod oddělení je rozdělen na jednotlivé územní části, které se nazývají **služební okrsky**. Tyto okrsky určuje vedoucí pracovník – vedoucí oddělení na základě správního členění území, počtu jeho obyvatel, bezpečnostní situace v jednotlivých

³⁴ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 42.

lokalitách a v neposlední řadě podle počtu policistů na příslušném výkonném organizačním článku. S přihlédnutím k těmto kritériím v praxi platí, že na venkově tvoří jeden okrsek zpravidla několik obcí včetně jejich katastrálních území, což je dáno hlavně malou hustotou obyvatelstva a statisticky menším nápadem trestné činnosti na výkonný organizační článek. Ve velkých městech je zohledněna vyšší hustota obyvatelstva, vyšší nápad kriminality a z toho vyplývající větší počet policistů na jeden výkonný organizační článek, proto tvoří jeden okrsek zpravidla čtvrť, území městské části, nebo jen několik ulic.³⁵

Zásadní služební pomůckou policisty pro výkon obchůzkové služby je **přehled o okrsku**. Jedná se o dokument o přiděleném okrsku, který zpracovává a každý půlrok pravidelně aktualizuje územně odpovědný policista. Obsahuje stručnou charakteristiku příslušného okrsku, jeho plánec nebo mapu, seznam důležitých a strategických objektů, seznam osob a kontaktů důležitých pro výkon služby a další údaje podle určení vedoucího nebo jeho zástupce. Mezi další údaje obsažené v přehledu o okrsku patří seznam chráněných či střežených objektů, výčet firem a podnikajících subjektů včetně kontaktů na odpovědné osoby, kontakty na starosty a členy zastupitelstva obcí, přehledy o chatových oblastech včetně mapky, informace o kriminálně závadových osobách zdržujících se v okrsku, informace o majitelích řadových garáží, výčet chráněných památek a podobně. Přehled o okrsku je zpracován v listinné nebo v elektronické podobě pro každý okrsek zvlášť. Přehledy o okrsku jsou zpravidla uloženy u dozorčí služby, vedoucí pracovník však může rozhodnout o tom, že policista bude mít přehled o okrsku během výkonu služby při sobě, to je důležité zejména u začínajících policistů, kteří ještě nemají dokonalou znalost okrsku. Kontrolu aktuálnosti tohoto dokumentu provádí vedoucí oddělení nebo jeho zástupce.³⁶

6.4 Úkoly obchůzkové služby

Dalecký označuje obchůzkovou službu jako organizačně-taktickou formu činnosti služby pořádkové policie, která je charakteristická náročností a rozmanitostí plněných úkolů. Policista při výkonu obchůzkové služby zajišťuje v podstatě všechny úkoly určené pro výkonné organizační články, kdy konkrétní úkoly obchůzkové služby odráží charakter jeho činnosti. Mezi hlavní úkoly policisty patří boj s kriminalitou. Policista

³⁵ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 41.

³⁶ *Závazný pokyn policejního prezidenta o plnění úkolů služby pořádkové policie*. In: Praha: Policejní prezidium České republiky, 2012, ročník 2012, 180/2012, s. 16.

musí v této oblasti sledovat nápad trestných činů v okrsku, místa, doby a druhy trestných činů a musí soustřeďovat poznatky k pachatelům, které pak využívá při odhalování a předcházení trestné činnosti a narušování veřejného pořádku. V rámci těchto úkonů udržuje policista kontakt s občany, organizacemi a úřady, které upozorňuje na trestnou činnost, její příčiny a podmínky. V této souvislosti se využívají přednášky a besedy ve školách a dalších zařízeních, jako jsou domovy seniorů, aby se předcházelo páchání trestné činnosti na těchto skupinách občanů. Podstatnou část služby policisty tak tvoří kontakt s občany, ne vždy však v pozitivním duchu, neboť zakročuje proti pachatelům, jedná s poškozenými, oběťmi trestných činů a setkává se s případy a situacemi, které jsou velmi náročné na jeho psychiku. Z těchto důvodů byly rozpracovány psychologické zásady pro účinné prosazování zákonů, mezi něž patří význam prvního dojmu, vyslechnutí subjektivních názorů druhé strany, věcné projednání problematického chování, objasnění smyslu prosazování zákona a návrh náhradního řešení. Při jednání s agresorem jsou to pak aktivní naslouchání, kladení věcných otázek a správná argumentace. Důležitým předpokladem policisty pro jednání s lidmi jsou neverbální projevy a asertivita, tedy upřímné a otevřené prosazování myšlenek, citů, názorů a postojů jak pozitivní, tak negativní podoby.³⁷

Podstatná část úkolů policisty je zaměřena na boj s kriminalitou, v rámci těchto úkolů provádí prvotní opatření na místě činu, podílí se na prověřování případu, provádí šetření a za využití poznatků ze své osobní a místní znalosti pátrá po pachatelích. To souvisí i s nutností věnovat pozornost zájmovým osobám, které byly v minulosti trestány, bezdomovcům a problémovým skupinkám mládeže, u kterých je předpoklad, že mohou být potencionálními pachateli trestné činnosti. Preventivní činnosti policisty jsou však zaměřeny i na oblast bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, zejména na vysoce frekventované komunikace, křižovatky a místa častých dopravních nehod, kde policista svou přítomností zajišťuje bezpečnost chodců, dětí a cyklistů. Mezi další úkoly policisty v občůzkové službě patří úkoly na úseku řízení o přestupcích, dodržování veřejného pořádku, nebo v případech domácího násilí, kde dochází k ohrožení života, zdraví a lidské důstojnosti.³⁸

Jistá specifika má pořádková služba při plnění úkolů na železnici. Zde se občůzková služba zaměřuje na vlaky a prostory, v nichž se soustřeďuje velké množství

³⁷ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Vyd. 4., V nakl. Portál 2., rozš. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-717-8931-3, s. 235, 251-253.

³⁸ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 43-44.

cestujících a také osob s kriminální minulostí, bezdomovců. V případě doprovodu vlaků je činnost zaměřena zejména na předcházení krádeží na cestujících a na rizikové spoje, kterými cestují fanoušci fotbalových mužstev, návštěvníci diskoték a různých srazů extremisticky organizovaných skupin, jako například skinheads. Dále se činnost policistů zaměřuje na přepravu zásilek s nebezpečnými materiály (jadernými, zbraněmi, výbušninami) nebo přepravu cenného zboží. Činnost pořádkové policie na železnici je zaměřena především preventivně, aby se předcházelo trestné činnosti a narušení veřejného pořádku, ale taktéž se zaměřuje na odhalování a objasňování trestné činnosti, která je specifická pro železniční dopravu. Jedná se zejména o krádeže přepravovaných zásilek nebo případy poškození zařízení dráhy a vlaků samotných ze strany sprejerů.³⁹

6.5 Zásady činnosti občůzkové služby

Činnost policistů určených k výkonu občůzkové služby vychází z principů činnosti pořádkové služby, která specifikuje občůzkovou službu několika zásadami.⁴⁰

Zásada plánování – občůzková služba je vykonávána podle plánu služeb, který je zpracováván zpravidla na dobu jednoho měsíce s dostatečným předstihem. Plán služeb je zpracováván vedoucím oddělení na základě celkové bezpečnostní situace základního organizačního článku a daného okrsku, kdy se přihlíží k aktuálním úkolům základního organizačního článku jako celku.

Zásada instruktáže – jejím cílem je stanovit konkrétní úkoly pro policisty zejména v oblasti veřejného pořádku a boje s trestnou činností. Je prováděna vedoucím oddělení nebo ze strany jeho zástupce, obsah instruktáže je zpracován v elektronické podobě. Podle změn bezpečnostní situace na daném území je možné instruktáž upravit či doplnit a operativně tak reagovat na tyto změny. Zásada instruktáže je podmínkou efektivity výkonu občůzkové služby.

Zásada veřejnosti a bezprostřednosti – je realizována veřejným vystupováním policistů, neskrytě před společností a za užití služebního stejnokroje. V případě plnění mimořádných úkolů, může vedoucí oddělení povolit výkon občůzkové služby v civilním oděvu. Veřejný způsob výkonu služby umožňuje preventivně působit na občany, kteří se nacházejí v místech, kde policisté plní své úkoly. Současně se občané mohou na policistu obracet s dotazy, podněty a upozorněními. Veřejnost pak funguje jako nepřetržitá

³⁹ *Odbor metodiky, koordinace a podpory výkonu služby* [online]. Policie ČR, 2017 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/odbor-metodiky-koordinace-a-podpory-vykonu-sluzby.aspx>.

⁴⁰ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 44-46.

kontrola výkonu služby policistů, která může hodnotit vystupování samotných policistů, prováděné služební zákroky a způsob plnění úkolů ze strany jednotlivých výkonných organizačních článků, potažmo policie jako takové.

Zásada kontroly - kontrolní činnost je prováděna z důvodu relativní samostatnosti policistů při výkonu obchůzkové služby v přiděleném okrsku a také z důvodu složitosti a komplexnosti uložených úkolů. Zaměřuje se na prověřování úrovně místní a osobní znalosti policisty, kvalitu vedení přehledu o okrsku, dodržování instruktáže, plnění uložených úkolů a úrovně spolupráce s orgány státní správy a jinými subjekty. Kontrola též zjišťuje úroveň znalostí potřebných předpisů, vystupování na veřejnosti nebo dodržování ústrojové kázně ze strany policistů. Jejím cílem je poznání stavu ochrany veřejného pořádku a boje s trestnou činností v jednotlivých okrscích i na celém území příslušného oddělení. Realizace této zásady přispívá ke zkvalitňování výkonu obchůzkové služby, závěry provedených kontrol jsou pak důležitým aspektem při služebním hodnocení policisty.

Zásada nepřetržitosti – spočívá v zajišťování nepřetržitého výkonu obchůzkové služby v pracovních i mimopracovních dnech, ve dne i v noci. Vyplyvá z potřeby nepřetržité ochrany veřejného pořádku a boje proti kriminalitě. To znamená, že v případě indispozice územně odpovědného policisty jsou do jeho okrsku veleni jiní policisté, popřípadě dochází ke spojení dvou okrsků pro společný výkon služby, čímž je zajištěna nepřetržitost obchůzkové služby v daném teritoriu. Zásada nepřetržitosti je však úzce provázána s početním stavem dotyčného organizačního článku a rozsahu plněných úkolů. Autor Dalecký uvádí, že je nutné: „... *nepřetržitost výkonu obchůzkové služby chápat jako průběžné zajištění ochrany veřejného pořádku a boje s kriminalitou ve všech okrscích s přihlédnutím ke stavu a změnám v bezpečnostní situaci, jakož i reálným možnostem daného výkonného organizačního článku.*“

7 VÝKON HLÍDKOVÉ SLUŽBY

7.1 Hlídková služba

Hlídková služba je další formou činnosti služby pořádkové policie, která zajišťuje plnění úkolů výkonných organizačních článků a úzce souvisí s občůzkovou službou. Tato činnost je systematicky vykonávána policisty v předem určených úsecích nebo na stanovištích za účelem zajištění bezprostřední ochrany veřejného pořádku, k předcházení a odhalování protiprávní a trestné činnosti. Hlídková služba též zajišťuje plnění dalších úkolů výkonných organizačních článků při každodenním kontaktu s občany. Macek a kol.⁴¹ označuje hlídkovou službu jako „*organizačně taktickou formu činnosti služby pořádkové policie*“. Organizace hlídkové služby je již ze své podstaty soustředěována do míst, kde je závažná bezpečnostní problematika. Takovými místy jsou zejména města s vyšším počtem obyvatelstva a velkou fluktuací těchto osob, oblasti s rozsáhlou průmyslovou aglomerací, turistické nebo rekreační oblasti. Prioritou organizace hlídkové služby je co nejefektivnější rozmístění sil a prostředků z důvodu rychlosti a včasnosti nasazení v případě ohrožení bezpečnosti osob, majetku a ochrany veřejného pořádku.

Služebním úsekem se označuje předem stanovená část území obvodního oddělení policie, ve které je vykonávána hlídková služba. Takovou částí území může být ulice nebo několik ulic, náměstí či městská čtvrť. Pro každý jednotlivý úsek je zpracována tzv. **karta úseku**. Jedná se o souhrn nejdůležitějších údajů o daném úseku s uvedením objektů a míst, jimž je třeba věnovat zvýšenou pozornost, důležitými kontakty, výčtem kontaktních míst a dalších informací podle uvážení vedoucího výkonného organizačního článku. Karta úseku tedy odpovídá jakési zjednodušené verzi přehledu o okrsku, kterou má policista v průběhu hlídkové činnosti při sobě.⁴²

Stanovištěm rozumíme konkrétně určené místo v území obvodního oddělení policie, kde hlídka policie v určité době vykonává přímý dohled a plní konkrétní úkoly. Důležitým kritériem při tvorbě úseků a volbě stanovišť je dobrá znalost míst, kde dochází k častému narušení veřejného pořádku a znalost předpokladů pro páchaní trestné činnosti. Vedoucí výkonného organizačního článku může úseky a stanoviště měnit podle vývoje bezpečnostní situace tak, aby byl výkon služby co nejvíce efektivní.

⁴¹ MACEK, Pavel a kol. *Pořádková činnost policie: (zvláštní část)*. Praha: Police history, 2003. ISBN 80-864-7716-9, s. 22.

⁴² DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 46, 49.

Kontaktní místo (v praxi mnohdy označováno jako tzv. **kontrolní bod**) je místo určené vedoucím oddělení, kde se policista nebo hlídka zdržuje po dobu předem stanovenou. Takové místo může být v terénu nebo i v objektu (např. v budově úřadu v obchodním centru). Kontaktní místa jsou primárně určena k usnadnění kontroly hlídkové služby, předávání potřebných informací hlídce, zajištění styku policisty s veřejností a též k ověření, že se policista při výkonu služby nestal terčem útoku. Při důležitém zájmu služby může policista kontaktní místo předčasně opustit, případně se na něj vůbec nedostavit, o čemž musí informovat dozorčí službu nebo příslušné operační středisko policie. Důležitou služební pomůckou policisty hlídkové služby je tzv. **hlídková knížka**, jedná se o dokument, kam si každý policista zaznamenává úkoly uložené při instruktáži, místa a časy výkonu služby, dosažené výsledky a opatření, provedená v rámci výkonu služby. Do hlídkové knížky jsou též zaznamenávány případné kontroly ze strany kontrolních orgánů. Po skončení služby policista odevzdá hlídkovou knížku nadřízenému, tedy vedoucímu, jeho zástupci nebo policistovi určenému k řízení hlídkové služby.⁴³

Hlídková služba je organizována u obvodních a místních odděleních policie a odděleních železniční policie I. a II. typu. Za účelem plnění zvláštních úkolů a zajištění nepřetržitého výkonu hlídkové služby jsou zřízeny další výkonné organizační články, zaměřené na tuto oblast služby pořádkové policie. Tyto útvary jsme si uváděli již na straně 19 v kapitole 4.4, mezi ty nejrozšířenější patří oddělení hlídkové služby, oddělení služební kynologie nebo Pohotovostní motorizovaná jednotka. Hlídková služba je však zajišťována i ze strany menších obvodních oddělení policie III. a IV. typu, i když ne nepřetržitě. U těchto útvarů policisté vykonávají hlídkovou službu zejména v noci, přes den mnohdy současně s obchůzkovou službou, ze které hlídková služba přímo vychází.

7.2 Hlídky policie

Hlídku tvoří policista nebo více policistů v čele s velitelem hlídky, kteří jsou vysíláni k plnění služebních úkolů a to na předem určené stanoviště nebo do určitého úseku. Systém vysílání hlídek není jednotně stanoven, při vysílání hlídek se vychází z aktuální bezpečnostní situace na území obvodního oddělení s přihlédnutím k početnímu stavu zde sloužících policistů. Systém služeb a doba služby se určuje operativně nebo v pravidelně se opakujících směnách s přihlédnutím k aktuální bezpečnostní situaci.

⁴³ MACEK, Pavel a kol. *Pořádková činnost policie: (zvláštní část)*. Praha: Police history, 2003. ISBN 80-864-7716-9, s. 22.

Podle těchto kritérií je systém služeb tvořen tak, aby bylo dosaženo co největší efektivity výkonu služby.⁴⁴

Základní dělení hlídek je dáno samotným způsobem výkonu služby. Takto hlídky dělíme na **pěší, motorizované, jízdní a plavební**. Tyto hlídky můžeme dále rozdělit na jednočlenné, vícečlenné a hlídky smíšené. **Jednočlenné hlídky** jsou vysílány k plnění standardních služebních úkolů zejména v denní době, jedná se o různá šetření, asistence jiným bezpečnostním a záchranným složkám či střežení osob a objektů. **Vícečlenné hlídky** plní složitější úkoly policie, které souvisí s přímým dohledem nad veřejným pořádkem a předcházení a potírání trestné činnosti. Mnohdy slouží k zapracování nových či méně zkušených policistů. Ve vícečlenné hlídce je předem určen velitel hlídky, který je zodpovědný za veškerou činnost hlídky a průběh výkonu služby. Zvláštním druhem jsou pak **smíšené hlídky**, někdy označované jako kombinované. Jedná se o vícečlenné hlídky složené z policisty či policistů hlídkové služby, k nimž je přiřazen policista či policisté služby kriminální policie a vyšetřování, služby dopravní policie nebo policista ze specializovaného útvaru jako např. psovod, technik, pyrotechnik. Smíšené hlídky lze ve výjimečných případech vytvářet společně s pracovníky obecní (městské) policie, Vězeňské služby České republiky, Celní služby České republiky nebo Armády České republiky. Jedná se o situace, kdy síly policie nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, zejména v případech mimořádných událostí a krizových situací. V těchto případech mají příslušníci jiných sborů zpravidla veškerá oprávnění a povinnosti policisty, ale je nutné je k tomu odpovídajícím způsobem proškolit.⁴⁵

Nejvíce využívaným druhem hlídek jsou hlídky motorizované, které jsou vysílány k výkonu služby v odlehlých částech výkonného organizačního článku, ale také v rámci rozlehlých městských čtvrtí. Motorizované hlídky mají předem určenou trasu, jejich výkon služby může být kombinován s pěším hlídkováním v určitém úseku. Nespornou výhodou motorizovaných hlídek je jejich vysoká mobilita a schopnost včasného splnění neodkladného zásahu.

7.3 Úkoly hlídkové služby

Rozsah úkolů hlídkové služby vychází již z její struktury, kdy standardní oddělení hlídkové služby zajišťují plnění obecných úkolů policie, kdežto výkonné organizační

⁴⁴ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 48.

⁴⁵ FILÁK, Antonín. *Zákon o Policii České republiky: s komentářem : podle právního stavu ke 12. 1. 2009*. Praha: Police History, 2009. ISBN 978-80-86477-49-7, s. 47.

články jako například poříční oddělení, oddělení METRO jsou určeny k plnění specifických úkolů policie, které se vyznačují buď zvláštností místa výkonu služby (metro, vodní plochy), nebo určitou formou specializace, jako v případě oddělení služební kynologie nebo služební hipologie.⁴⁶

Hlídková služba je ze své podstaty zaměřena na dohled nad veřejným pořádkem, zabraňování páchaní přestupků a trestných činů, k jejich odhalování a k zákrokům proti jejich pachatelům. Policisté hlídkové služby dále provádí prvotní opatření na místě činu, pátrání po hledaných osobách a věcech, vyhledávání latentní (skryté) trestné činnosti. Rychlost a nasazení sil a prostředků hlídkové služby umožňuje její využití k plnění úkolů na úseku pultu centralizované ochrany (dále jen „PCO“) nebo úkolů národní telefonní linky tísňového volání 158. Hlídky policistů hlídkové služby jsou tedy vysílány k prověrkám oznámení o narušení veřejného pořádku, nebo ohrožení bezpečnosti osob a majetku, které byly oznámeny na linku 158 a k provedení nezbytných zákroků a úkonů na místě činu. Policisté, kteří plní úkoly na úseku PCO jsou vysíláni k případům podezření z narušení střežených objektů a k provádění zásahů na místě. Při této činnosti se řídí dokumentací, která je zpracována ke každému chráněnému objektu a je označována jako plán zásahu. V těchto plánech se uvádí přístupové cesty k objektu, plánek objektu, vnitřní uspořádání, odpovědné osoby a metody zabezpečení objektu ze strany hlídek za účelem zadržení pachatele.

Stejně jako u obchůzkové služby je důležitým aspektem hlídkové služby výborná místní a osobní znalost policistů, od kterých se odvíjí kvalita plnění uložených úkolů a potažmo i efektivita ochrany veřejného pořádku a boje proti kriminalitě. Neméně důležitým předpokladem pro výkon hlídkové služby je dobrá fyzická kondice, dovednosti s výstrojí a výzbrojí a znalost taktických zásad v reálně nebezpečných situacích. Jedná se o taktiky chování, jež mohou předejít rizikovým situacím od stupňujícího se rizika až po střetnutí, které ohrožuje život, např. taktiky, které vyloučí použití střelné zbraně. Druhou kategorií taktických zásad jsou chován, jež pomohou policistovi přežít za předpokladu, že se nepodařilo zabránit použití zbraně ze strany útočníka. V policejní službě je tak kladen důraz služební přípravu, která zahrnuje použití střelné zbraně, dovednosti při použití donucovacích prostředků a taktický výcvik v oblasti různých rizikových situací.⁴⁷

⁴⁶ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 47.

⁴⁷ NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Taktika policejní akce*. Praha: Armex, 1993, s. 12.

7.4 Zásady činnosti hlídkové služby

Zásady hlídkové služby jsou shodné jako u služby občůzkové, i jejich obsah je obdobný. Z toho vyplývají určité společné rysy obou služeb i určité odlišnosti hlídkové služby oproti občůzkové službě. Pokud se zaměříme na specifika hlídkové služby, můžeme si uvést tyto skutečnosti.⁴⁸

Zásada plánování – činnost policistů hlídkové služby se řídí plánem služeb, který je vypracován nejméně na dobu poloviny kalendářního měsíce. Plán služeb vychází z reálných možností, tedy ze skutečného početního stavu policistů na základním článku a z požadavků na výkon hlídkové služby. Pro vypracování plánu služeb je zásadním požadavkem dobrá znalost bezpečnostní situace a její následná analýza. Na rozdíl od občůzkové služby, je v hlídkové službě menší možnost policejního inspektora podílet se na plánování výkonu služby, což je dáno jakýmsi nižším stupněm samostatnosti.

Zásada instruktáže – instruktáž je prováděna obdobně jako u občůzkové služby. V tomto případě zde vystupuje zpravidla inspektor určený k řízení výkonu služby, který při instruktáži seznámí hlídku s bezpečnostní situací a stavem veřejného pořádku v služebním obvodu základního útvaru, případně v úseku či stanovišti, kde bude provádět výkon hlídkové služby. V rámci instruktáže probíhá seznámení s pátráním po hledaných a pohřešovaných osobách, s aktuálními úkoly, kontrola výstroje a výzbroje, rozdělení policistů do jednotlivých hlídek, ověření odborných znalostí, případně poučení o taktice provádění služebních zákroků. Důležitým předpokladem pro kvalitní instruktáž ze strany řídicího subjektu je dokonalá znalost podřízených policistů z hlediska jejich schopností, fyzické zdatnosti, teoretických znalostí a jejich zkušeností z praxe. Instruktáž je započtena do doby výkonu služby, policista proto nastupuje na instruktáž již s předepsanou výstrojí, výzbrojí a pomůckami pro výkon služby.

Zásada veřejnosti a bezprostřednosti – uvedená zásada se v podstatě shoduje s aspekty občůzkové služby, kdy policisté hlídkové služby vystupují taktéž veřejně ve služebním stejnokroji, neskrytě před veřejností, čímž je zajištěn přímý kontakt s občany a preventivní působení na společnost.

Zásada kontroly – velmi důležitý prostředek pro zkvalitňování výkonu hlídkové služby, upevňování kázně policistů a jejich aktivity při plnění uložených úkolů, v boji s kriminalitou a při ochraně veřejného pořádku. Kontrolní činnost se u hlídkové služby zaměřuje na přesné plnění stanovených úkolů, efektivnost využití sil a prostředků a jejich

⁴⁸ MACEK, Pavel a kol. *Pořádková činnost policie: (zvláštní část)*. Praha: Police history, 2003. ISBN 80-864-7716-9, s. 22-24.

rozmístění, dodržování kontrolních bodů, úseků a stanovišť, operativnost řízení, dodržování hlásné služby, tedy spojení mezi jednotlivými hlídkami, základním útvarem a operačním střediskem. V neposlední řadě je kontrolní činnost zaměřena na dodržování zákonnosti, vystupování při jednání s občany a při provádění služebních zákroků. Cílem této zásady je získání co nevíce poznatků k výkonu hlídkové služby a jejich následné využití při instruktážích, na služebních poradách a při hodnocení policistů.⁴⁹

Zásada nepřetržitosti – nutnost uplatnění této zásady určuje již charakter úkolů plněných hlídkovou službou, potřeba nepřetržitosti boje s kriminalitou a neustálého zajištění ochrany veřejného pořádku. Z uvedených důvodů je hlídková služba vykonávána ve dne i v noci, ve dnech pracovního volna, klidu a státních svátků. Dodržování této zásady je však ovlivněno početním stavem policistů na organizačním článku, který je mnohdy nedostatečný k jejímu uplatnění. K této zásadě autor Dalecký uvádí: „*Rozumíme jí zcela nepřetržitě a průběžně zajištění ochrany veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle potřeb a možností výkonného organizačního článku v závislosti na změnách bezpečnostní situace.*“

7.5 Subjekty řízení hlídkové služby

Proces řízení hlídkové služby má na úrovni územního odboru (bývalé okresního ředitelství policie) shodné subjekty, stejný obsah řídicí činnosti i řadu stejných rysů. Jistá specifika má proces řízení na úrovni základního útvaru. Základním subjektem řízení je zde vedoucí oddělení, který hlídkovou službu řídí buďto osobně, nebo prostřednictvím zástupce pro výkon služby, policejního inspektora určeného k řízení hlídkové služby nebo prostřednictvím dozorcí služby.⁵⁰

Zástupce vedoucího pro výkon služby zastupuje vedoucího v době nepřítomnosti a organizuje činnost útvaru podle uložených úkolů. Hlavní náplní jeho činnosti je koordinovat výkon občůzkové a hlídkové služby a průběžně vyhodnocovat jejich výslednost. Mimo to zodpovídá za vedení služebních pomůcek jako kniha služeb, kniha instruktáží, které zpracovává. Mezi další jeho pravomoci patří vyhodnocování oprávněnosti použití donucovacích prostředků a zbraně při služebních zákrocích.

Policejní inspektor určený k řízení hlídkové služby organizuje, řídí a kontroluje hlídkovou službu. Tento policista plánuje výkon hlídkové služby, provádí

⁴⁹ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 51.

⁵⁰ MACEK, Pavel a kol. *Pořádková činnost policie: (zvláštní část)*. Praha: Police history, 2003. ISBN 80-864-7716-9, s. 24.

kontrolu plnění uložených úkolů, v rozsahu určeném vedoucím oddělení nebo jeho zástupcem se podílí i na přímém výkonu služby společně s policisty k tomu určenými. Dále provádí instruktáž policistů určených k výkonu hlídkové služby, kontrolu jejich výstroje a výzbroje, služebních pomůcek a ověření teoretických znalostí. Po skončení služby vyžaduje od policistů informace o bezpečnostní situaci v daném úseku o poznatcích z výkonu služby a výslednosti hlídky. Získané poznatky předá vedoucímu oddělení či zástupci k dalšímu opatření, v případě vysoké priority poznatku provede vlastní opatření. Policista určený k řízení hlídkové služby také jednotlivým policistům poskytuje odbornou a metodickou pomoc.⁵¹

Dozorčí služba je jednou ze základních organizačně taktických forem činnosti policisty, jejím úkolem je zabezpečit nepřetržitý příjem oznámení od fyzických i právnických osob a další úkoly, které souvisí s bezpečností, vnitřním pořádkem a úkoly základního organizačního článku policie. Dozorčí služba tedy zajišťuje akceschopnost celého základního útvaru, a proto musí v každé denní i noční době znát rozmístění jednotlivých hlídek, jejich složení a udržovat s nimi nepřetržité spojení. Na úseku řízení hlídkové služby je dozorčí služba v nepřítomnosti vedoucího oddělení, nebo jeho zástupců, bezprostředním subjektem řízení.⁵²

7.6 Pohotovostní motorizovaná jednotka

Pohotovostní motorizovaná jednotka, zkráceně označována jako PMJ, je specializovaný útvar policie zřizovaný k zajištění plnění některých úkolů služby pořádkové policie formou hlídkové služby na určených stanovištích a kontrolních bodech. Uvedený útvar byl zřízen za účelem zajištění výkonu služby pořádkové policie formou aktivního preventivního boje proti kriminalitě s cílem zabezpečit ochranu veřejného pořádku, provádět zákroky proti pachatelům trestné činnosti a narušitelům veřejného pořádku, zabezpečit obnovu veřejného pořádku při jeho narušení a provádět dohled nad dodržováním pravidel silničního provozu. PMJ je vysoce prestižní útvar s dlouhou historií, který byl založen dne 1. 7. 1956 jako tehdejší Speciální pohotovostní jednotka.⁵³

⁵¹ MACEK, Pavel a kol. *Pořádková činnost policie: (zvláštní část)*. Praha: Police history, 2003. ISBN 80-864-7716-9, s. 25.

⁵² DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1, s. 52.

⁵³ MACEK, Pavel a kol. *Pořádková činnost policie: (zvláštní část)*. Praha: Police history, 2003. ISBN 80-864-7716-9, s. 25-26.

Při budování struktury hlídkové služby byly v minulosti do tohoto systému zařazeny jednak PMJ v Praze a jednak Pohotovostní pořádkové odbory v Plzni, Brně a Ostravě, jejichž náplň činnosti byla shodná s činností PMJ. Útvary Pohotovostního pořádkového odboru (dále jen „PPO“) byly postupně přeformovány do podoby současných Oddělení hlídkové služby (dále jen „OHS“), které jsou realizované téměř shodným způsobem jako PMJ. Tato jednotka je podřízena Krajskému ředitelství policie hlavního města Prahy s působností na celém území hlavního města Prahy. Výkon služby je prováděn formou hlídkové služby a prostřednictvím bezpečnostních akcí.

V případě hlídkové služby je výkon služby realizován kombinací motorizovaného a pěšího hlídkování v předem určených úsecích a naplánovaných trasách. Hlídky PMJ během výkonu služby věnuje zvláštní pozornost místům častého výskytu trestné činnosti a narušení veřejného pořádku, místům a objektům, kde se ve větší koncentraci zdržují osoby kriminálně závadové. Důležitým aspektem nejen hlídky PMJ, ale hlídky policie obecně, je nutnost být neustále „na příjmu“, což znamená udržovat rádiové spojení s operačním střediskem, pěší hlídkou a ostatními hlídkami v teritoriu z důvodu plnění naléhavých a neodkladných úkolů. Dále musí hlídka věnovat pozornost úkolům z linky 158, úkolům z linky PCO, důležitým objektům a institucím, kontrolám motorových vozidel, odlehlým místům, kde výkon služby nevykonávají pěší hlídky a úkolům, jež vyplývají z požadavků záchranné služby, hasičského záchranného sboru a dalších subjektů Integrovaného záchranného systému.

V případě výkonu služby formou bezpečnostních akcí, je realizována součinnost na akci s dalšími útvary policie, jedná se o akce, kde nepostačí síly a prostředky velené v rámci běžného výkonu služby. Tyto akce vyhláší policejní prezident, ředitel krajského ředitelství policie nebo vedoucí územního odboru a to písemnou formou s jasně stanoveným cílem. Bezpečnostní akce se nejčastěji zaměřují na uzavěru určitého prostoru, pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách, pronásledování pachatele nebo zadržení uprchlých vězňů.

Motorizované hlídky PMJ tvoří vysoce účinný prvek v systému služby pořádkové policie, neboť pro svou mobilitu a operativnost řízení výkonu služby jsou schopny v krátkém čase zabránit páchání trestné činnosti, zadržet pachatele bezprostředně po spáchání trestného činu, zabránit narušování veřejného pořádku a zajistit místo mimořádné události, kterým může být havárie, dopravní nehoda či požár.⁵⁴

⁵⁴ MACEK, Pavel a kol. *Pořádková činnost policie: (zvláštní část)*. Praha: Police history, 2003. ISBN 80-864-7716-9, s. 27.

8 PROSTŘEDKY PRO VÝKON SLUŽBY

V rámci této kapitoly bychom si mohli zmínit některé pomůcky, jež slouží policistům v terénu při jejich práci. Cílem není podrobněji rozvádět všechny prostředky určené k přímému výkonu služby, tedy například služební dopravní prostředky, počítačové vybavení policejních služeben, výstrojní součástky policistů, jejich výzbroj či balistickou ochranu. Protože se jistě jedná o vysoce důležité prvky v policejní práci, jsou často předmětem diskusí nebo přitahují pozornost médií. Uvedené téma je však také velmi rozsáhlé, proto si zde uvedeme pouze některé specifické prostředky určené pro výkon služby.

8.1 Informační systémy policie

Informační systémy jsou důležitou pomůckou a zdrojem informací při plnění úkolů policie. Jedná se o databáze, z nichž policisté potřebné informace jednak čerpají a do nichž je v určitých případech také vkládají. Informační systémy (dále jen „IS“) můžeme rozdělit na ty, které jsou spravovány jinými subjekty a ty, které spravuje přímo policie. Do první kategorie spadají IS jako registr obyvatel (zkráceně „ROB“), centrální registr vozidel (zkráceně „CRO“), centrální registr řidičů (zkráceně „CRŘ“), které jsou spravovány ze strany MV ČR. Jako další příklad můžeme uvést Rejstřík trestů ČR nebo IS Centrální evidence vězněných osob, kde jsou vedeny informace o vězněných a vazebně stíhaných osobách a jejichž správcem je Generální ředitelství Vězeňské služby ČR.⁵⁵

Mezi systémy vedené policií patří například IS TUDU, kde jsou shromažďovány informace o trvale usídlených a dočasně usídlených cizincích, resp. o jejich pobytu v ČR a povolení k pobytu, IS ZOP, ve kterém jsou vedeny informace o zájmových osobách policie a jejich trestné činnosti, nebo IS SPPO, který shromažďuje informace o stíhaných, podezřelých a prověřovaných osobách. Podobných informačních systémů existuje celá řada, můžeme též zmínit IS KONTROLA, kde jsou vedeny informace o osobách a vozidlech kontrolovaných policií v rámci celé ČR, kdy lze informace z tohoto systému takticky využít při objasňování trestné činnosti. Jako další informační systém můžeme

⁵⁵ *Nejčastější dotazy z oblasti evidence vězňů*. [online]. Vězeňská služba České republiky, 2010 [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/veznice-rapotice-52/informacni-servis-1622/nejcastejsi-dotazy-685/nejcastejsi-dotazy-z-oblasti-evidence-veznu-9245>

uvést KSU, což je zkratka kriminalisticky sledované události, kam se zapisuje většina případů trestné činnosti, specifika jednotlivých skutků, kriminalistické stopy a odcizené věci. Nesmíme opomenout zmínit informační systémy PATROS a PATRMV, kde jsou vedeny veškeré osoby a vozidla, po nichž bylo vyhlášeno celostátní pátrání. S uvedenými systémy přímo souvisí další IS a to Schengenský informační systém (zkráceně „SIS“), kdy se jedná o rozsáhlou databázi, v níž jsou vedeny údaje o mezinárodně hledaných osobách a věcech. SIS byl zřízen k tomu, aby minimalizoval rizika spojená s volným pohybem osob a věcí v rámci Evropské unie a umožnil adekvátní reakci při realizacích zákazu vstupu osob do Schengenského prostoru nebo zadržení mezinárodně hledané osoby.⁵⁶

8.2 Databáze ETŘ

Do okruhu informačních systémů vedených a spravovaných policií určitě patří již jednou zmíněná databáze ETŘ (Evidence trestního řízení), kterou policisté využívají pro svoji každodenní činnost. Databáze je využívána pro evidenci všech trestných činů, přestupků a veškerých úkonů a služebních zákroků. Každý spis je zde veden pod automaticky generovaným číslem jednacím, které obsahuje zkratku TČ u trestních věcí, PŘ u přestupkových spisů a ČJ ve všech ostatních případech. Těmito jsou různé проверки k oznámením občanů, asistence jiným složkám IZS při dopravních nehodách a haváriích, dožádání jiných orgánů k provedení šetření k osobám, jejich pobytu či pověsti, omezení osobní svobody atd. Samostatné číslo jednacím mají také pátrací svazky k osobám, služební hodnocení policistů, důležité informace od vedení a další úkony, které souvisí se specifickou činností daného útvaru. Pro příklad můžeme uvést Odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál, který v systému ETŘ eviduje všechny žádosti o vydání zbrojního průkazu, přihlášení nebo převody zbraní.

Databáze ETŘ je přístupná na určených počítačích každému policistovi s příslušným stupněm oprávnění. V rámci systému lze zakládat mnoho typů formulářů, které slouží pro evidenci veškerých úkonů policisty. V systému jsou připraveny vzory dokumentů s některými předvyplněnými částmi jako hlavičkou útvaru, názvy kolonek pro údaje osoby nebo poučení podle příslušného právního předpisu. Do systému lze vkládat fotografie, videa a jiné multimediální soubory, dále lze ze systému odesílat datové zprávy a online žádosti i do jiných databází ETŘ.

⁵⁶ SIS - Schengenský informační systém [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2013 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/sis-schengensky-informacni-system/ds-3280/p1=3280>

Policie ČR v současnosti provozuje celkem 37 databází ETŘ. Samostatnou databázi má policejní prezídium, jednotlivá krajská ředitelství i útvary s celorepublikovou působností. Přístup do těchto databází mají vždy jen policisté zařazení pod příslušnou organizační strukturou. Pro příklad policista zařazený v organizační struktuře Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje se nedostane do databáze jiného krajského ředitelství, svá přístupová práva má navíc omezena podle svého služebního zařazení, tedy např. vidí spisy jen na svém územním odboru a přístup má pouze do těch spisů na svém útvaru, které mu přidělil jeho vedoucí nebo zástupce vedoucího.⁵⁷

8.3 Lustrace osob a věcí

Policisté zařazení v hlídkové nebo obchůzkové službě, ale nejen oni, mají nastaven určitý stupeň oprávnění, podle kterého mají přístup do vybraných informačních systémů, které mohou využívat pro služební potřeby. Při výkonu služby a plnění úkolů tak policisté realizují lustrace osob a věcí, vůči kterým směřují služební úkony nebo služební zákroky. Lustrace je v těchto případech velmi důležitým zdrojem informací o dané osobě, díky níž policista získá informace o tom, zda se osoba či věc nenachází v celostátním pátrání, v případě cizince, zda má na území ČR povolený pobyt, zda je osoba držitelem zbraně, zda se jedná o zájmovou osobu, její trestní minulost, popřípadě zaměření její trestné činnosti jako drogy, majetek či násilná trestná činnost. Všechny tyto informace slouží policistům jako indicie ke zvolení správného přístupu a taktiky při provádění služebních zákroků nebo při provádění kontrol osob a vozidel, nebo při jiných služebních úkonech.

Lustrace v terénu jsou prováděny prostřednictvím radiostanice (zkráceně také „RDST“), která má vlastní zabezpečení a volací znak, v méně častých případech telefonním hovorem na určené pracoviště. Lustraci v těchto případech provádí jiný policista na domovském útvaru, velitel směny nebo operační důstojník k tomu určený. Při lustraci musí žádající policista lustrujícímu policistovi sdělit svůj volací znak, osobní evidenční číslo a důvod lustrace. V případech lustrace pomocí telefonního hovoru musí být žádající policista navíc obeznámen s aktuálním bezpečnostním heslem. Uvedené způsoby lustrace mají však velkou nevýhodu v podobě času, který uběhne od sdělení požadavku do doby příjmu výsledku lustrace od lustrujícího policisty. V mnoha případech je tento čas několikanásobně prodloužen z důvodu požadavku na lustraci od

⁵⁷ *Databáze IS ETŘ*. [online]. Praha: Policie ČR, 2012 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/databaze-is-etr.aspx>.

několika hlídek současně. Policista je tak se svým požadavkem na lustraci tzv. „ve frontě“. Navíc, informace o výsledcích lustrace jsou sdělovány ústně, přičemž kvalita poslechu sdělení je závislá na kvalitě a pokrytí území signálem pro radiostanici. V případech kontrol zájmových nebo podezřelých osob a v případech pronásledování pachatele je rychlost a kvalita provedení lustrace zcela zásadní záležitostí, neboť může policistům poskytnout nezbytné informace potřebné ke zdárnému dokončení úkolu. Takovou informací může být bezesporu zjištění, zda osoba, proti níž směřuje zákrok, může být nebo je ozbrojena. Z těchto důvodů se v současné době u policie zavádí mobilní lustrační platformy v podobě mobilních telefonů s příslušným programovým vybavením. Novinkou ve vybavení policistů jsou i kamerové systémy ve služebních vozidlech, jež jsou propojeny s dotykovým displejem umístěným na pevno ve vozidle na místě spolujezdce. Uvedený systém obsahuje také lustrační aplikaci a též navigační GPS modul. Uvedené systémy má tak hlídka stále při sobě a lustraci si provádí sami zakročující policisté. Zde je jasná výhoda v rychlosti lustrace oproti radiostanicím a také v kvalitě lustrace, neboť policista požadované informace vidí přímo na displeji a nevnímá je pouze zprostředkovaně.

9 INSTRUKTÁŽ HLÍDKY

Za účelem simulace organizační a řídicí činnosti policie bude v rámci bakalářské práce předveden postup tvorby některých stěžejních pomůcek určených pro výkon služby. Jako první bude vytvořena instruktáž pro hlídku obvodního oddělení a bude předvedeno vše, co jí předchází. Následně bude simulována ukázka tvorby časového snímku o činnosti hlídky policie, který je někdy služebními funkcionáři využíván jako pomůcka k hodnocení policistů a též k jejich kontrole. Tato forma byla zvolena pro přiblížení některých aspektů přímého výkonu služby pořádkové policie občanům „ne policistům“.

Důležitou roli v práci příslušníků služby pořádkové policie hraje instruktáž, která byla zmíněna již v rámci bodů 6.5 a 7.4 této práce, kde jsou popsány zásady obchůzkové a hlídkové služby. Jednou z důležitých zásad obou forem činnosti oddělení je právě zásada instruktáže. Pojem instruktáž můžeme obecně chápat jako metodu vzdělávání, jakési krátkodobé školení určené k osvojení nekomplikovaných činností. Na úseku instruování policistů můžeme tento pojem pochopit tak, že se jedná o předání pokynů a stanovení konkrétních úkolů policistům. Od instruktáže se tak odvíjí priority ukládaných úkolů, způsoby výkonu služby i celková efektivita práce policistů a policejních hlídek.

9.1 Způsoby instruování policistů

Instruktáže policistů a policejních hlídek se odvíjí jednak od plánu služeb a jednak od aktuálních úkolů daného policejního útvaru. V současné době se k instruktáži používá počítačový IS INTRUKTÁŽ, ve kterém jsou všechny instruktáže vytvářeny a kde se s nimi policisté i seznamují. Tento systém je policistům přístupný na vybraných počítačích jejich domovského útvaru a má několik úrovní přístupu. Podle úrovně oprávnění lze v systému jednak vytvářet různé přednastavené číselníky úkolů a činností a jednak i prohledávat historii instruktáží. Řadový policista v systému nalezne pouze ty instruktáže, které se týkají jeho domovského útvaru bez možnosti jejich úpravy. Vedoucí oddělení, jeho zástupce či pověřený policista mohou v tomto systému instruktáže vytvářet, měnit a vyhledávat. Osoby s nejvyšší úrovní přístupu mohou v systému vyhledávat a zobrazovat instruktáže více útvarů v rámci celého územního odboru nebo krajského ředitelství policie. Mezi tyto osoby patří operační důstojníci integrovaného krajského operačního střediska policie (zkráceně „IKOS“ nebo „IOS“), kteří ze systému

čerpají informace o silách a prostředcích policie na jejich operačním teritoriu. Je potřeba uvést, že se výše uvedená elektronická instruktáž zpravidla provádí u policistů v přímém výkonu služby, tedy policistů vykonávajících službu tzv. „na ulici“. Policisté zařazení např. v dokumentační skupině jako zpracovatelé trestních spisů, většinou elektronicky instruováni nejsou.

Druhým ze způsobů instruování policistů je osobní, resp. ústní instruktáž ze strany vedoucího pracovníka. Je pouze na něm, zda instruktáž policistů provede jen prostřednictvím počítačového informačního systému, nebo zda policisty instruuje navíc i osobně. Ústní instruování policistů se mi zdá jako lepší varianta, neboť tak lze předat mnohem větší množství informací a to obousměrně. Ne vždy lze instruktáž provádět ústně, neboť služby policistů začínají v různé denní doby, i když vedoucí pracovník není na pracovišti přítomen. Právě z těchto důvodů byly v minulosti zavedeny knihy instruktáží, kam se instruktáže ručně zapisovaly a kde se policisté s instruktážemi seznamovali, když nebyl přítomen vedoucí pracovník. Postupem času a s rozvojem technologií byly knihy instruktáží nahrazeny právě počítačovým informačním systémem. Pro potřeby hlídkové služby pak v minulosti sloužily hlídkové knížky, kam si policisté zapisovali stanovené časové plány, kontrolní body a další důležité informace.

Správně zvoleným obsahem instruktáže lze podle mě rychle reagovat na vývoj trestné činnosti a úspěšně se podílet na jejím objasňování. Obsah instruktáže samotné se však bude lišit, za prvé podle typu organizačního článku a jeho primárních úkolů, za druhé podle aktuální bezpečnostní situace. Pro příklad: instruktáž pro policisty oddělení hlídkové služby může být v případě zvýšeného nápadu trestné činnosti v určité lokalitě zaměřena na větší přítomnost hlídek v oblasti a jejich preventivní působení včetně zvýšené kontroly osob a vozidel. Kdežto instruktáž pro policisty obvodního oddělení, které je k danému teritoriu místně příslušné, bude zahrnovat jak tu preventivní činnost, tak i úkoly zaměřené na šetření a objasňování trestné činnosti. Na základních organizačních člancích policie IV. typu a některých člancích III. typu musí být instruktáž navíc přizpůsobena i řekněme skladbě hlídky. Na těchto útvarech je vzhledem k malému početnímu stavu policistů nutné kombinovat obchůzkovou, hlídkovou i dozorčí službu dohromady. Na takových útvarech je běžné, že si policista převezme dozorčí službu, k tomu vykonává i hlídkovou činnost v terénu se svým kolegou, provádí šetření a v případě jakéhokoliv nápadu trestné činnosti, tento nápad také zpracovává.

Velitel hlídky je povinen mít instruktáž v době hlídkové nebo obchůzkové činnosti při sobě. Důvodem je to, aby hlídka měla přehled o tom, co a kdy má v obvodě dělat a dále to, aby v případě kontroly ze strany kontrolního orgánu tomuto instruktáž

předložila k nahlédnutí. Kontrolní orgán výsledek kontroly zpravidla zaznamená právě na list instruktáže. IS INSTRUKTÁŽ obsahuje také segment určený pro kontrolní činnost, kam se výsledky provedených kontrol ze strany vedoucích pracovníků či jiných kontrolních orgánů elektronicky zaznamenávají, včetně zjištěných závad a způsobů nápravy.

9.2 Příklad vytvoření instruktáže

S instruktážemi u policie má autor bakalářské práce osobní zkušenosti nejen coby instruovaný, ale také jako osoba instruktáže provádějící v době nepřítomnosti vedoucího oddělení. Proto bude nyní vysvětlen průběh instruktáže z pozice osoby provádějící instruktáž. Při instruktážích vedoucí oddělení či jeho zástupce vychází z měsíčního plánu služeb, a proto ví, kteří policisté do služby nastoupí. Vzhledem k velikosti domovského útvaru (útvary IV. typu) zde slouží jak policisté s územní odpovědností tzv. „okrskáři“, tak zpracovatelé trestních spisů, všichni policisté na útvaru se pak střídají v dozorčí službě a současně vykonávají hlídkovou činnost v terénu, včetně zmíněných zpracovatelů trestních spisů. Při stavbě instruktáže musí vedoucí pracovník přihlížet k aktuálnímu nápadu trestné činnosti, přestupků a také k tomu, zda v hlídce slouží zpracovatel, který potřebuje více času na administrativní činnosti na útvaru, nebo policista „okrskář“, který potřebuje strávit více času v přiděleném okrsku za účelem šetření a vyřizování svých služebních záležitostí.

9.2.1 Ústní instruktáž policistů

Před vlastním vytvořením uvedené instruktáže v počítačovém informačním systému proběhne na útvaru ústní instruktáž. V době nepřítomnosti vedoucího oddělení dne 14. 1. 2017 v 7:40 hodin se zástupce vedoucího nebo pověřený policista sejdě s policisty, kteří nastupují denní službu v délce 24 hodin, která je policisty nazývána „čtyřadvacítka“ a zároveň s policisty, kteří končí noční službu. Společně se setkají buďto v určené poradní místnosti, nebo v místnosti dozorčí služby. Policisté končící noční směnu zahájí sdělením poznatků z noční služby. Velitel noční hlídky a současně dozorčí služba sděluje, že v noci jejich hlídka řešila oznámení o hlasité hádce v obci Kaznějov, kde se manželský pár ve 2:00 hodiny v noci pohádal a manželka svému muži dala facku. Policista mi sděluje kvalifikaci skutku jako přestupek proti občanskému soužití, který je současně tzv. návrhový a bude tedy příslušným orgánem projednán pouze na návrh

poškozené osoby. Dále velitel hlídky sděluje, že v noční době uložili jednu pokutu v příkazním řízení na místě v dopravě a nad ránem provedli zajímavou kontrolu osoby, která se pohybovala po území obce Plasy a která dle lustrace má více jak 40 záznamů majetkového charakteru v informačním systému ZOP (zájmové osoby policie). Informace vedoucí pracovník akceptují a zpravidla si píše poznámku o kontrole podezřelé osoby, kterou následně předá jako poznatek na okolní obvodní oddělení a také vedoucímu 2. oddělení obecné kriminality.

Po předání informací od noční služby jsou ústně instruováni policisté na již zmiňovanou „čtyřadvacítku“, jsou jim předány zásadní informace zjištěné z denního hlášení (tzv. „svodky“) Územního odboru Plzeň-venkov, zejména informace o majetkové trestné činnosti v okolí a je shrnut celkový nápad na obvodním oddělení za poslední dny, kdy tito policisté nebyli ve službě. Zástupce vedoucího oddělení policistům stručně sděluje informace o krádeži vloupáním do rodinného domu v obci Kaznějov a ukládá úkol provést další šetření v okolí místa činu a prověřit kamerové systémy v obci. Oba policisté jsou následně dotázáni na stav jejich přidělených přestupkových spisů a čísel jednacích a případné požadavky ohledně úpravy výkonu jejich služby. Policisté sdělují lokality, kam potřebují zajet z důvodu plnění úkolů do přidělených přestupkových a trestních spisů. Policistům jsou pak připomenuty některé trvalé a aktuální úkoly uložené vedoucím oddělení, jež se týkají hrozby terorismu a namátkových kontrol chatových oblastí v souvislosti s vloupáním do rekreačních objektů.

Na závěr je policistům předán dokument, který se týká bezpečnostního opatření typu dopravně bezpečnostní akce - DBA Y, zaměřeného na požívání alkoholu řidiči a do které je útvar zařazen v době od 14:00 do 18:00 hodin. Jednomu s policistů, který je ten den velen do služby jako dozorčí služba, je poté připomenuto, aby nezapomněl zpracovat a odeslat výsledky z této bezpečnostní akce po jejím skončení. Jedná se zejména o počet kontrol vozidel, uložených pokut v příkazním řízení na místě a zjištěných přestupků či trestných činů. Oba policisté jsou upozorněni na dodržování kázně v oblasti ústroje a výzbroje. Pokud policisté nemají dotazy ke službě, tak odchází a určený policista si jde převzít dozorčí službu od kolegy z noční směny, kterého střídá. Po ústní instruktaži následuje její samotné vytvoření v informačním systému.

9.2.2 Postup vytvoření instruktáže v informačním systému

KIS 6.06

Stránka č. 1 z 2

Krajské ředitelství PIK – ÚO Plzeň-venkov – OOP Kaznějov

INSTRUKTÁŽ č. 62222184

SLUŽBA VE DNECH 14.1.2017 7:30 - 15.1.2017 7:30	VOZIDLO Š Octavia, 2P91133, 322243212	prap. Aleš NECHLEBA člen hlídky, řidič
TYP VÝKONU dozorčí sl., přímý - moto	VOLACÍ ZNAK SVAZEK 212 (VS), 322243212	prap. Lukáš PÁTEK dozorčí služba, velitel hlídky SVAZEK 251 (PS), 322243251

ČASOVÝ PLÁN:

07:30 - 14:00 > DS na útvaru, administrativa
14:00 - 15:00 > pohyblivá hlídka I/27 Plasy
15:00 - 16:00 > pevné stanoviště I/27 Kaznějov, kř. Na Mrtník
16:00 - 17:00 > pohyblivá hlídka v rámci celého OOP
17:00 - 18:00 > pevné stanoviště I/27 Plasy-Panholec
18:00 - 20:00 > DS na útvaru, administrativa
20:00 - 21:30 > výkon služby Kaznějov a okolí
21:30 - 23:00 > výkon služby Loza, Tlucná, Lité
23:00 - 00:30 > DS na útvaru, administrativa
00:30 - 02:00 > výkon služby Koryta, Dobříč a okolní obce
02:00 - 03:00 > výkon služby Plasy a okolní obce
03:00 - 04:00 > výkon služby Kaznějov
04:00 - 07:30 > DS na útvaru, administrativa

KB:

22:00 Loza, křižovatka
02:30 Plasy, pošta, Česká spořitelna

AKTUÁLNÍ ÚKOLY - AKTUÁLNÍ PÁTRÁNÍ - DOPRAVNĚ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE:

14:00 - 18:00 DBA Y, důraz na kontroly vozidel a BESIP, zaměřit se na řidiče pod vlivem alkoholu a OPL, po skončení akce odeslat výsledky v rámci spolupráce na DI PX

zvýšená bezpečnostní opatření v ČR v souvislosti s teroristickými útoky, platí 1. stupeň ohrožení terorismem - plnit úkoly viz. pokyn PP (uložen v deskách u DS)

v noční době se zaměřit na neosvětlené cyklisty a chodce, při řešení přestupku předávat reflexní pásy

dbát zvýšené pozornosti při kontrole vozidel v souvislosti s převaděčstvím, zvolit vhodnou taktiku

v noční době věnovat zvýšenou pozornost prodejnám v souvislosti se zvýšením nápadu vloupání do těchto objektů v poslední době, provádět fyzické kontroly okolí prodejen

provádět namátkové kontroly chatových oblastí v souvislosti s vloupáním do rekreačních objektů, při tomto kontrolovat podezřelá vozidla a osoby v okolí těchto objektů

TRVALÉ ÚKOLY:

- při nástupu do služby se seznámit:

Obrázek č. 1 – první strana instruktáže pro hlídku OOP

- s aktuální bezpečnostní situací
- s novými interními akty v systému eSIAŘ
- s pátráním mimo pořadí, s požadavky na výsledk na našem ÚO
- s novými služebními předpisy popř. zákony a s novými písemnými materiály uloženými v deskách u dozorců služby a se spolupátráním (seznámení stvrdit podpisem)
- provést kontrolu provozního stavu používané techniky (sl. vozidla, fotoaparáty, PC, svítilny, radiostanice apod.)
- objasňování a vyhledávání TČ, PŘ, dohled nad veřejným pořádkem a BESIP, při kontrolách osob a vozidel provádět řádné lustrace v IS
- v ETR si bez prodlení přebírat pokyny vedoucího a tyto bezodkladně plnit
- plnit úkoly v rámci problematiky v rámci pátrání po osobách a věcech (např. příkazy k zatčení, žádosti o dodání do VTOS ats.)
- spolupracovat s orgány místní samosprávy při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku
- při používání služebních vozidel jezdit bezpečně

INSTRUKTÁŽ PROVEDE:
prap. Martin KLOUČEK

INSTRUOVANÉ OSOBY:
prap. Aleš NECHLEBA

s instruktáží seznámen dne 14.1.2017 v 08:45

prap. Lukáš PÁTEK

s instruktáží seznámen dne 14.1.2017 v 07:31

Pro potřeby bakalářské práce byla vytvořena instruktáž pro hlídku obvodního oddělení policie IV. typu, jedná se o předchozí obrázky č. 1 a č. 2. Každý obrázek tvoří jednu stranu instruktáže, přičemž v takovéto formě ji vidí i tisknou instruovaní policisté. Je však nutné uvést, že některé obsažené informace jako jména policistů, volací znaky, identifikační čísla radiostanic a registrační značka služebního vozidla jsou smyšlená. Na počítači se tedy vedoucí pracovník přihlásí do elektronického informačního systému INSTRUKTÁŽ, kde zadá všechny potřebné údaje a informace. V tomto simulovaném případě vytvoří instruktáž na období 24 hodin. Vedoucí oddělení má některé informace již přednastaveny v podobě různých číselníků a některé informace musí zapisovat ručně, vždy však vychází z aktuálního měsíčního plánu služeb.

Na obrázku č. 1 v horní části instruktáže jsou uvedeny základní informace, tedy krajské ředitelství, územní odbor a útvar, dále zde vidíme číslo instruktáže, dle kterého lze instruktáž později v systému vyhledat, toto číslo je systémem generováno automaticky. Orámovaná část instruktáže obsahuje informace o čase výkonu služby a typu výkonu služby. Vlevo nahoře volím datum a dobu služby od 7:30 hodin dne 14. 1. 2017 do 7:30 hodin dne 15. 1. 2017. Typ výkonu služby je zvolen dozorčí služba a přímý výkon s poznámkou moto, což znamená výkon služby se služebním vozidlem. Do vedlejší kolonky je z číselníku vybráno, jaké služební vozidlo bude hlídka používat, to je zde uvedeno včetně registrační značky a identifikačního čísla tzv. RFSI vozidlové radiostanice. Toto devítimístné číslo obsahuje informace o konkrétní radiostanici a lze z něho vyčíst region v ČR, flotilu neboli službu, u které je radiostanice přiřazena, skupinu jako např. městské ředitelství policie nebo územní odbor a individuální číslo dané radiostanice. Pod informacemi o vozidle se nachází volací znak vozidla, v našem případě Svazek 212. V ohraničené části vpravo pak jsou vedoucím vloženy informace o sloužících policistech, policisty stejně jako vozidlo vybere z uloženého číselníku a určí jejich funkci, v tomto případě dozorčí službu a současně velitele hlídky, druhého policistu jako člena hlídky a současně řidiče vozidla. Výkon dozorčí služby je dán též plánem služeb, ze kterého je nutné vycházet. K jednotlivým policistům je možné uvést informace o ruční radiostanici, pokud je s ní policista vybaven, pod jménem policisty v tom případě vidíme identifikační číslo této ruční radiostanice.

Prostřední část první strany instruktáže obsahuje informace o časovém plánu hlídky. Při tvorbě instruktáže má instruující možnost výběru z přednastavených časových plánů, pokud je někdo v minulosti vytvořil a uložil, nebo vyplnění této části ručně. Činnost hlídky může být v této části instruktáže plánována v rádech minut i hodin, lze sem vložit informace o tom, zda bude hlídka provádět hlídkování se služebním vozidlem,

pěší hlídku nebo bude působit na pevném stanovišti, dále kdy bude mít hlídka přestávku a též výčet kontrolních bodů (zkráceně „KB“). V tomto případě je zvolena možnost ručního vyplnění této části formou kombinace činnosti dozorčí služby na útvaru, administrativní činnosti a hlídkové činnosti v okrsku. Do času 14:00 až 18:00 hodin je včleněno již zmiňované čtyřhodinové opatření typu DBA Y, při kterém je nutné vycházet z plánu tohoto opatření a instruktáž přizpůsobit zde uvedeným požadavkům. V tomto případě je tedy přenesen časový plán opatření do instruktáže, s možností podle sebe konkretizovat místo pevného stanoviště v lokalitě. Instruktáž se jinak zcela podřizuje bezpečnostnímu opatření, v uvedeném případě vyhlášenému na úrovni celého území Územního odboru Plzeň-venkov. Tvorba instruktáže pokračuje formou administrativní činnosti dozorčí služby a hlídkovou činností v noční době s výčtem kontrolních bodů. Večer je zvolen výkon služby v obcích Loza, Tlucná, Líté, neboť silnice z těchto lokalit se napojují na hlavní silnici směr Karlovy Vary a v minulosti sem často z uvedeného směru najížděly kriminálně závadové osoby, které páchaly majetkovou trestnou činnost v okolí zemědělských objektů, nejčastěji krádeže pohonných hmot. V noci je pak do časového plánu instruktáže zanesen výkon služby na opačné straně služebního obvodu v okolí obce Dobříč a nad ránem v obci Plasy a Kaznějov, neboť to jsou dvě největší města ve služebním obvodě s velkým počtem obyvatel a silnicí první třídy číslo I/27.

Na závěr časového plánu vedoucí pracovník uvádí dva kontrolní body, ty jsou zvoleny na základě předchozích zkušeností z výkonu služby. První kontrolní bod tvoří důležitá křižovatka v obci Loza, druhý kontrolní bod se nachází v blízkosti zájmového objektu – pošty v obci Plasy. Co se týče doby strávené na kontrolním bodě, tak je do určité míry na vedoucím oddělení, jak dlouho hlídka setrvá na kontrolním bodě. Obecně je tato doba určena interním aktem řízení na 20 minut, ale vedoucí pracovník může tuto dobu upravit dle svého uvážení. Pokud tedy policisté jako v případě simulované instruktáže mají u kontrolního bodu pouze konkrétní čas, tak vědí, že musí být na určeném místě po dobu 10 minut před a 10 minut po čase uvedeném v instruktáži. Činnost hlídky na kontrolním bodě je zaměřena nejčastěji na kontroly projíždějících vozidel, dohled na bezpečnost a plynulost silničního provozu (zkráceně „BESIP“) a kontroly zájmových a chráněných objektů v okolí.

V dolní části instruktáže pod časovým plánem se nachází prostor pro určení aktuálních úkolů pro hlídku, sem jsou vloženy informace o probíhající bezpečnostní akci – již zmiňovaná DBA Y. Dále je sem možné uvést informace o aktuální bezpečnostní situaci, lze sem psát konkrétní poznatky o pachatelích sériové trestné činnosti, důležité vzkazy hlídce či jiné úkoly vyplývající ze současné činnosti útvaru. Tyto úkoly lze opět

zanášet ručně, nebo vkládat z přednastaveného číselníku, pokud byl vytvořen. V tomto konkrétním případě instrující policista uvádí informace stanovené vedoucím oddělení, jež se týkají zvýšených bezpečnostních opatření v souvislosti s hrozbou terorismu, série vloupání do prodejen se smíšeným zbožím a do rekreačních objektů.

Další částí instruktáže je pak kolonka s názvem trvalé úkoly, na obrázku č. 1 se nachází zcela dole. V našem případě byly trvalé úkoly vytvořeny vedoucím oddělení a do instruktáže jsou tedy vloženy z přednastaveného číselníku. Jedná se o jakési shrnutí a připomenutí základních povinností instruovaným policistům. Obrázek č. 2 tvoří pokračování instruktáže, zde pokračuje výčet trvalých úkolů pro hlídku a pro dozorčí službu. Ve spodní části je jmenovitě uveden instrující policista a policisté zařazení v hlídce. Čas seznámení policisty s instruktáží je ihned elektronicky zaznamenán v systému.

9.3 Praktické poznatky k instruktážím

V předchozí kapitole byl uveden praktický příklad, jak může probíhat instruktáž policistů na obvodním oddělení policie III. nebo IV. typu. Na větších útvarech je instruktáž záležitostí delšího časového úseku, neboť je mnohdy instruováno více policejních hlídek s větším rozsahem ukládaných úkolů. Na vedoucím daného útvaru pak závisí, zda bude on či jím pověřená osoba vytvářet instruktáže na několik dní dopředu nebo postupně každý den na období např. 24 hodin. Pokud oprávněný policista tvoří instruktáže pro naplánované dvanáctihodinové služby, vytvoří nejprve jednu instruktáž na denní dvanáctihodinovou službu a v průběhu dne musí vytvořit také instruktáž pro noční dvanáctihodinovou službu. Jediný rozdíl je v tom, že policisty před noční službou zpravidla osobně neinstruuje, neboť se s nimi před započítím jejich směny nepotká.

Z osobních praktických zkušeností lze říci, že instruktáž je důležitá zásada v občůzkové a v hlídkové službě, ale ne vždy dogma. Pokud mají policisté v hlídce konkrétní poznatek např. k určité protiprávní činnosti, jako mohou být informace k řidiči pod vlivem alkoholu, nebo informace o výskytu osoby v celostátním pátrání, informují svého nadřízeného a s jeho souhlasem si instruktáž pozmění podle aktuální potřeby. Nadřízeným je v denní době vedoucí oddělení či jeho zástupce, v době jejich nepřítomnosti operační důstojník integrovaného operačního střediska. Stejný případ může nastat, když se hlídka z nějakého důvodu zpozdí při příjezdu na kontrolní bod nebo stanoviště. V takové situaci opět pomocí radiostanice předává nadřízenému informaci o nepřítomnosti na kontrolním bodě či stanovišti a stručné zdůvodnění proč tomu tak je.

Také je potřeba uvést, že časový plán hlídky stanovený v instruktaži jde zcela stranou v případě vyslání operačním střediskem k prověření oznámení občanů, k provedení zákroku a posléze i při zpracování případu na útvaru. Pokud je hlídka jako v simulovaném případě zařazena do bezpečnostního opatření typu DBA, tak v případě příjmu oznámení od operačního střediska má toto oznámení větší prioritu, hlídka končí činnost na opatření a vyjíždí uvedené oznámení prověřit.

Obrázek č. 3 – policejní hlídka na kontrolním bodě

Na nejmenších základních útvarech je běžnou praxí i to, že kvůli nedostatku sil, jsou některé denní služby přes víkend slouženy jen jedním policistou, kterému přijde druhý kolega až večer. Tento stav je silně alarmující, neboť policista přes den vyráží na veškerá oznámení, nápad trestných činů a přestupků sám a v případě problémů je odkázán sám na sebe nebo na pomoc některé hlídky z vedlejšího oddělení. Někdy slouží na sousedním oddělení policie taktéž pouze jeden policista, v těchto případech se mohou vedoucí oddělení domluvit a vytvořit společnou hlídku, která má na starosti oba služební obvody naráz. Autor práce má v tomto směru svoje zkušenosti a je otázkou, zda je tento stav skutečně vždy způsoben nedostatkem policistů na útvaru, či pouze chybným plánováním. Stejně tak způsob provádění instruktaže se může lišit útvar od útvaru. Záleží vlastně jen na vedoucím, jakým způsobem jsou instruktaže hlídek prováděny, zda se instruktaže skutečně mění v reakci na nápad trestné činnosti, nebo jsou plánovány

víceméně stále stejným způsobem. Teoreticky vzato, kdyby byla instruktáž na určitém organizačním článku psána stále stejným způsobem, mohla by být vlastně ku prospěchu trestné činnosti. V takovém případě by mohla kriminálně závadová osoba snadno vypozerovat, že policisté vyjíždí do obchůzky stále ve stejné časy a následně se pohybují po stejných trasách, což by její trestné činnosti přišlo vlastně vhod.

Na závěr této kapitoly lze konstatovat, že v současnosti je oficiálním způsobem provádění instruktáží policistů elektronický informační systém k tomu určený. Osobní instruování policistů však nadále zůstává aktuální a důležitou formou předávání informací v hierarchii základních organizačních článků policie. V podobě instruktáží nespátřuji jen systém k seznamování policistů a ukládání úkolů v okrsku. Vidím zde nástroj, který při správném a inteligentním plánování může úspěšně reagovat na trestnou činnost páchanou ve služebním obvodu a přispět k jejímu objasnění. V neposlední řadě lze pomocí vhodně zvolené instruktáže úspěšně preventivně působit na kriminálně závadové osoby v méně klidných či vyloučených lokalitách.

10 ČASOVÝ SNÍMEK ČINNOSTI HLÍDKY

Poté, co bylo v předchozí kapitole nastíněno, jakým způsobem může probíhat instruktáž policistů a její vytvoření v informačním systému, můžeme si nyní přiblížit i další prvek z praxe služby pořádkové policie, kterým je časový snímek o činnosti hlídky.

10.1 Vymezení pojmu

Časový snímek činnosti hlídky, někdy také nazývaný jako časový snímek z obchůzky, je stručné písemné shrnutí všech činností policejní hlídky, popřípadě samotného policisty za celou dobu výkonu služby v konkrétní den. Snímek mapuje místa ve služebním obvodu, kde se hlídka v konkrétní časy nacházela a jakou činnost zde vykonávala. Nalezneme zde tedy informace o místech, kdy byla prováděna hlídková činnost, přehled úkonů v rámci obchůzkové služby, informace o prověrkách přijatých oznámení, služební zákroky hlídky, dosažené výsledky na úseku přestupkového řízení a případně shrnutí nápadu přestupků a trestných činů, včetně jejich evidence.

Časový snímek činnosti hlídky (dále jen „časový snímek“) je psán volnou formou zpravidla velitelem hlídky (zkráceně též „VH“) na pokyn vedoucího pracovníka, nejčastěji vedoucího oddělení nebo velitele směny. Vzhledem k tomu, že mapuje celkový průběh služby, tak v konečné podobě poskytuje ucelený přehled o všech činnostech hlídky za uvedenou dobu. Nejedná se však o povinný prvek z výkonu služby, avšak ve spojení s moderními technologiemi jako např. GPS moduly ve služebních vozidlech, dává vedoucímu pracovníkovi možnost efektivní kontroly podřízených policistů. Toho jsou si vědomi i sami policisté, kterých se časový snímek přímo dotýká, snímek tak může velkou měrou přispět ke správnému dodržování instruktáže a řádnému plnění úkolů ze strany zainteresovaných policistů. Další funkcí tohoto shrnutí činnosti hlídky je to, že jej lze využít jako podklad pro pravidelné služební hodnocení policisty. Názory policistů na časové snímky se mohou různit, faktem však zůstává, že pro řadového policistu je jeho zpracování práce navíc.

V další podkapitole si předvedeme vytvoření časového snímku velitelem hlídky, který bude vycházet z konkrétní instruktáže č. 62222184 vytvořené v kapitole č. 9. Uvedené informace, časy, místa a jména jsou smyšlené, avšak inspirované skutečnými případy z policejní praxe.

10.2 Příklad vytvoření časového snímku

Policie České republiky
Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje
Územní odbor Plzeň-venkov
Obvodní oddělení policie Kaznějov
Školní 478, 331 51 Kaznějov

V Kaznějově dne 15. ledna 2017

Časový snímek z obchůzky

14. ledna 2017

07:30 hod. – nástup do služby společně s prap. Alešem Nechlebou, písemné převzetí dozorčí služby,

07:40 hod. až 07:55 hod. - instruktáž v kanceláři zpracovatele, předání informací zástupci vedoucího o předvolaném výsledku na dnešní dopoledne a požadavku na výkon služby v přiděleném okrsku za účelem provedení šetření,

07:55 hod. až 09:00 hod. - seznámení se s bezpečnostní situací na útvaru za dobu posledního týdne, seznámení se s novými materiály pro výkon služby v šanonu u dozorčí služby, přijatými žádostmi o spolupráci a novými informacemi v systému eSIAŘ,

09:00 hod. až 10:05 hod. - práce na přidělených přestupkových spisech (1x odložení přestupku, 1x oznámení přestupku), odeslání 2 žádostí o podání informací prostřednictvím datové zprávy – viz ETŘ,

10:05 hod. až 11:15 hod. - výslech předvolané osoby Jaroslav Marek, nar. 01.01.1963 k případu poškození laku vozidla Škoda Fabia k Č. j.: KRPP-111525/PŘ-2017-031112-PA společně s prap. Nechlebou,

11:15 hod. až 11:32 hod. - vyřizování telefonických hovorů, telefonický dotaz občanky k možnostem podání trestního oznámení ve věci zanedbání povinné výživy, domluven termín výsledku – zapsáno do knihy fonogramů a hlášení,

11:32 hod. - oznámení od operačního důstojníka IOS o osobním motorovém vozidle Škoda Octavia modré barvy, jehož řidič má nebezpečně kličkovat na silnici č. I/27 ve směru od obce Hadačka na obec Plasy-Sokolka,

11:35 hod. – výjezd na místo, odeslání statusu na IOS pomocí RDST „Jedu na místo“,

11:42 hod. – hlídka v obci Plasy, žádné vozidlo odpovídající popisu nespátráno, odeslán status „Na místě zásahu“,

11:42 hod. až 11:58 hod. - prověřen úsek Plasy až Plasy-Sokolka s negativním výsledkem, informování IOS, odeslání statusové volby „Zárok ukončen“,

11:58 hod. až 12:10 hod. - návrat na základnu

12:10 hod. až 14:00 hod. - výkon dozorcí služby, evidence přijatého oznámení, prap. Nechleba práce na přidělených spisech,

14:00 hod. - výjezd do obvodu na bezpečnostní opatření typu DBA Y

14:00 hod. až 16:51 hod. - činnost na úseku BESIP dle plánu opatření, provedeno 11 kontrol vozidel a 13 kontrol osob, uloženy 2 pokuty v příkazním řízení na místě v celkové částce 1 000,- Kč,

16:51 hod. - přerušeno bezpečnostní opatření DBA - vyslání ze strany IOS na oznámení o zjištěném vloupání do rekreační chaty v katastrálním území obce Vrážné u řeky Střely, odeslání statusové volby „Jedu na místo“, použití ZSVZ,

17:17 hod. - hlídka na místě oznámení, odeslání statusové volby na IOS „Na místě zásahu“,

17:17 hod. až 20:05 hod. - vytěžení oznamovatele, šetření v okolí, žádost o vyslání psovoda a výjezdové skupiny SKPV, ohledání místa činu a fotografická dokumentace případu,

20:05 hod. - konec činnosti na místě, odeslání statusové volby na IOS „Zárok ukončen“

20:05 hod. až 20:25 hod. - návrat na základnu,

20:25 hod. až 00:00 hod. - zpracování případu na útvaru, výslech poškozeného včetně poučení, zpracování protokolu o ohledání místa činu a úředního záznamu hlídky,

15. ledna 2017

00:00 hod. až 00:30 hod. - administrativní činnosti na útvaru (svodka, evidence odcizených věcí v ETR),

00:30 hod. až 01:15 hod. - hlídková činnost ve služebním obvodu na trase Kaznějov, Obora, Jarov, Kaceřov, Čivice, Dobříč,

01:15 hod. - v obci Dobříč kontrola vozidla Hyundai Accent, RZ: 9P92880, řidič Tomáš Kulhavý, nar. 01. 02. 1995, lustrace, dechová zkouška – negativní,

01:15 hod. až 02:00 hod. - přejezd do katastru obce Obora, kontrola chatové oblasti pod obcí Obora u řeky Střely,
02:00 hod. až 02:20 hod. - přejezd do obce Plasy, zaujetí stanoviště na KB Plasy, pošta,
02:20 hod. až 02:30 hod. - hlídka na KB, kontrola budovy pošty a České spořitelny,
02:30 hod. - hlídka opustila kontrolní bod a vyjela za vozidlem Citroën Saxo, RZ: PSH 32-23 s neosvětlenou zadní částí, hlásná služba vůči IOS o opuštění KB,
02:32 hod. až 02:50 hod. - zastavení vozidla, kontrola řidiče, lustrace, dechová zkouška na alkohol – negativní, vyřízení přestupku v příkazním řízení na místě,
02:50 hod. až 03:15 hod. - přejezd a hlídková činnost v obcích Rybnice a Kaznějov,
03:15 hod. - oznámení od operačního důstojníka IOS o signálu z pultu PCO v budově konventu v obci Plasy, odeslání statusu na IOS pomocí RDST „Jedu na místo“, žádost o přivolání posil,
03:18 hod. - hlídka na místě, odeslání statusu IOS „Na místě zásahu“,
03:18 hod. až 03:32 hod. - signál stále aktivní, kontrola části objektu, žádost o vyrozumění odpovědné osoby,
03:38 hod. až 03:55 hod. - příjezd hlídky OOP Kralovice a psovoda, vnější kontrola objektu
03:55 hod. - na místě kastelán,
03:55 hod. až 04:30 hod. - kontrola vnitřních prostor objektu – objekt nenarušen, výskyt cizích osob nezjištěn – pravděpodobně technická závada na pohybovém čidle, poučení odpovědné osoby,
04:30 hod. konec činnosti na místě, odeslání statusové volby na IOS „Zákrok ukončen“,
04:30 hod. až 04:40 hod. - návrat na základnu,
04:40 hod. až 07:30 hod. - administrativní činnost na útvaru, zpracování Č. j. k signálu PCO, zpracování časového snímku z obchůzky,
07:30 hod. - předání dozorčí služby.

prap. Lukáš PÁTEK
inspektor

10.3 Rozbor časového snímku

Ve výše uvedené formě může být zpracován časový snímek činnosti policejní hlídky, míru obsažených informací a jeho rozsah však určí sám vedoucí oddělení. Časový snímek tedy může být zpracován vcelku podrobně, v rozsahu, jež jsme si předvedli, nebo může být zpracován pouze heslovitě bez rozepisování časových údajů u dílčích činnostech a bez konkrétnějších údajů o případech. Pro potřeby bakalářské práce byla zvolena podrobnější forma, aby bylo možné získat celkový přehled o možné čtyřiašedesátihodinové službě policisty. K objasnění některých skutečností uvedených ve vytvořeném časovém snímku, bude stručně shrnuta činnost policejní hlídky za uvedenou dobu služby.

Po převzetí dozorcí služby a ústní instruktáži u pověřeného policisty se oba členové hlídky věnovali seznamování s bezpečnostní situací na útvary a novými služebními předpisy. Na základě avizované potřeby administrativní činnosti a osoby předvolané k výslechu, byla instruktáž v dopolední době zaměřena na výkon služby na útvary a práci na přidělených písemnostech. V 11:32 hod. vidíme první příklad toho, kdy jde stanovená instruktáž i aktuálně vykonávaná činnost policistů stranou, z důvodu oznámení od IOS. Hlídka tedy musela se služebním vozidlem vyjet do terénu a věnovat se nastalé situaci. Zde v časovém snímku také poprvé vidíme záznam o tzv. „statusu“, čili „statusové volbě“. Jedná se o přednastavený kód radiostanice, který lze stiskem jednoho tlačítka velmi jednoduše odeslat na integrované operační středisko a který obsahuje stručnou informaci o stavu, resp. statusu hlídky. Mimo příkladů statusových voleb týkajících se výjezdu na místo oznámení, jež jsem zanesl do časového snímku, existují i jiné. Pro zajímavost můžu jmenovat status „Služební zákrok“, „Žádám posily“, „Pachatel ozbrojen“. Při výjezdech na oznámení je užívání statusových voleb pro policisty povinné, neboť časy výjezdu a doba jízdy na místo jsou služebními funkcionáři sledovány a vyhodnocovány. Po prověření oznámení se hlídka v poledne vrátila na základnu, kde dozorcí služba zaevidovala výjezd na oznámení jako Č. j. v systému ETR.

V 14:00 hod. hlídka vyjela do služebního obvodu tak, aby mohla vykonávat činnost dle plánu bezpečnostního opatření DBA, resp. z dostatečným předstihem tak, aby včas stihla dojet na místo určené v instruktáži. Při bezpečnostním opatření typu DBA se hlídka věnuje primárně plnění úkolů na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu (zkráceně „BESIP“), případně pátrání po hledaných osobách a odcizených věcech. Opatření typu DBA může být realizováno formou kontroly dodržování obecných povinností účastníků silničního provozu, nebo může být zaměřeno na konkrétní oblast

v dopravě jako kamionovou dopravu, cyklisty, technický stav vozidel, rychlost apod. V tomto případě se jedná o DBA s přídavkem Y, což označuje akci zaměřenou na požívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek řidiči. V časovém snímku můžeme dále vidět přehled o výsledné činnosti hlídky, tedy počet provedených kontrol vozidel a počet uložených pokut v blokovém řízení.

V 16:51 hod. bylo uvedené opatření pro hlídku Svazek 212 přerušeno z důvodu oznámení IOS o vloupání do rekreačního objektu, což má vyšší prioritu než opatření DBA. Hlídka vyjela na místo opět s použitím statusových voleb a při použití zvláštního světelného výstražného zařízení (zkráceně „ZSVZ“). Šetření a zpracování takového případu je celkem složitá záležitost, policisté musí nejprve zvolit vhodnou taktiku v závislosti na době spáchání skutku, či informacím nasvědčujícím tomu, že je pachatel stále v objektu. Pokud indicie nasvědčují tomu, že pachatel opustil místo činu v nedávné době a stopy jím zanechané nebyly znehodnoceny např. oznamovatelem či majitelem napadeného objektu, má smysl povolat na místo i policistu z oddělení služební kynologie – psovoda.

Obrázek č. 4 – policejní psovod při práci v terénu

Policejní psovod se služebním psem může vypracovat velmi důležitou pachovou stopu po trase odchodu pachatele, což může vést k jeho úspěšnému zadržení, případně může propátrat okolí místa činu a vyhledat jiné důležité stopy či odcizené věci. Hlídka Svazek 212 po prvotním šetření na místě činu dospěla k závěru, že pro přivolání psovoda panují vhodné podmínky a požádala o jeho vyslání IOS, včetně přivolání výjezdové skupiny SKPV s kriminalistickým technikem. Další činností hlídky bylo důkladné ohledání místa činu a posléze celková evidence případu na útvaru, která trvala od 20:25 hod. až do půlnoci. Po úspěšném zadokumentování případu krádeže vloupáním, provedla hlídka nezbytné úkony typu odeslání hlášení do IS DENNÍ HLÁŠENÍ (tzv. „svodka“), IS KSU, vypsání papírových desek spisu apod.

Od 00:30 hod. se hlídka začala opět řídit stanovenou instruktáží a vyjela do služebního obvodu. V 01:15 hod. je v časovém snímku zaznamenána kontrola vozidla v obci Dobříč se stručným výčtem provedených úkonů. Mezi ty patří zpravidla kontrola dokladů potřebných pro provoz a řízení vozidla, lustrace osádky a vozidla v informačních systémech z důvodu ověření řidičských oprávnění řidiče a toho, zda se nenachází v celostátním pátrání a dechová zkouška ke zjištění přítomnosti alkoholu v dechu řidiče. Mezi další úkony, jež může hlídka při běžné kontrole vozidla provést, je test na přítomnost omamných a psychotropních látek (zkráceně „OPL“), prohlídka zavazadlového prostoru vozidla z důvodu pátrání po věcech pocházejících z trestné činnosti, nebo kontrola povinné výbavy a technického stavu vozidla. Následně hlídka pokračovala v hlídkové činnosti v katastru obce Obora, kde provedla namátkovou kontrolu části chatové oblasti při řece Střele, což byl jeden z úkolů aktuálně stanovených v instruktáži. Poté hlídka přešla se služebním vozidlem do okrsku obce Plasy a v 02:20 hod. zaujala pozici na kontrolním bodě u budovy České pošty. Typickou činností hlídky na tomto kontrolním bodě je kontrola případného narušení a zabezpečení objektu pošty, i dalších komerčních objektů, které se nachází naproti přes silnici, např. bankomatu. Vzhledem k tomu, že v tomto místě není prostor pro stavění vozidel, tak hlídka v 02:30 hod. informovala operačního důstojníka, že kontrolní bod opouští a jede za projíždějícím vozidlem, které má v úmyslu zkontrolovat. Při kontrole vozidla byl zjištěn přestupek, který byl posléze jedním z policistů vyřešen udělením pokuty dotyčnému řidiči v příkazním řízení na místě.

Hlídka následně pokračovala v hlídkové činnosti na území obcí Rybnice, Kaznějov až do 03:15 hod., kdy byla operačním důstojníkem vyslána k prověření signálu z PCO v budově konventu v obci Plasy. Hlídka Svazek 212 opět odeslala status při výjezdu na místo i při příjezdu k cíli. Vzhledem k rozloze objektu požádal velitel hlídky

operační středisko o vyslání posil. Považuji za důležité uvést, že v případě obdobných oznámení o možném narušení střeženého objektu, hraje velkou roli taktika, která je proto důležitou součástí výcviku policistů. Zahrnuje nejen bezpečné přiblížení k objektu, prohlídku vnitřních prostor, nebo vstupy do místností, ale i určité zásady při jízdě služebního vozidla k napadenému objektu. Pro větší střežené objekty nebo střežené objekty velkého významu, mají policisté k dispozici tzv. plán zásahu. Ten obsahuje důležité informace o objektu, jeho vnitřní uspořádání, typ zabezpečení, výčet odpovědných osob včetně kontaktních údajů a vhodnou taktiku k přiblížení a prohlídce objektu, většinou s účastí více policejních hlídek. Plány zásahu jsou uloženy na příslušném obvodním oddělení a také na operačním středisku, které provozuje PCO a je tedy nezbytné, aby je policisté dobře znali. Tyto plány zásahu se však týkají jen těch objektů, které jsou napojeny na PCO, které provozuje Policie ČR. V našem případě operační důstojník vyslal na místo hlídku z vedlejšího Obvodního oddělení policie Kralovice a též psovoda, což je však pro kontrolu objektu takového rozsahu naprosté minimum sil. Hlídka zprvu zkontrolovaly vnější plášť budovy, okna a vstupy, zda nejeví známku narušení. Zde musel velitel hlídky komunikovat s operačním střediskem, aby měl informace o konkrétním místě, ze kterého je signál zaznamenáván. Vzhledem k tomu, že objekt nebyl zvenčí narušen, ale byl opakovaně zaznamenáván signál z pohybového čidla uvnitř, rozhodl velitel hlídky OOP Kaznějov k provedení prohlídky vnitřních prostor objektu ve spolupráci s psovodem. Pro tyto účely hlídka telefonicky kontaktovala odpovědnou osobu, v tomto případě kastelána, který se na místo dostavil s klíči od budovy. Vnitřní prostory objektu byly poté postupně zkontrolovány, přičemž zde nebyl zjištěn výskyt cizích osob a jako pravděpodobná příčina signálu byla určena závada na části zabezpečovacího řetězce. Činnost hlídky byla na místě ukončena v 04:30 hod., o čemž byla dána hlásná služba operačnímu důstojníkovi.

Zbytek služby se policisté věnovali administrativní činnosti na útvaru, evidenci předchozího oznámení v systému ETR a nakonec zpracování časového snímku z obchůzky ze strany velitele hlídky. Souhrnně lze říci, že se policisté řádně řídili předepsanou instruktáží až na případy, kdy byla přerušena z důvodu příjmu několika oznámení. Nepochybně se jednalo o náročnou službu, ačkoliv služby v délce 24 hodin bývají fyzicky a psychicky náročné i při řešení menšího počtu případů a oznámení.

ZÁVĚR

Policisté vykonávající hlídkovou a obchůzkovou službu riskují denně své životy a zdraví pro ochranu své země a jejích obyvatel a stojí tak na čele pomyslného žebříčku důležitosti v bezpečnostním systému České republiky. Nejde o snahu zprofanovat práci ostatních služeb u policie, případně jiných bezpečnostních sborů, ale právě tito policisté jsou přítomni na ulicích ve dne i v noci, v každém počasí, bez ohledu na to, zda je státní svátek či den pracovního klidu. V případě ohrožení bezpečnosti osob a majetku jsou na místě zpravidla jako první a jsou těmi, kdo se velkou měrou podílí na jejich přímé fyzické ochraně, ačkoliv charakter některých represivních činností má zřejmý vliv na celkovou oblíbenost policejního sboru. Z těchto důvodů byly v úvodu bakalářské práce podrobněji rozvedeny principy fungování služby pořádkové policie, potažmo hlídkové a obchůzkové služby, aby byla zřejmá komplexnost, množství úkolů i náročnost výkonu služby policistů pořádkové policie. To vše určené k náhledu veřejnosti do této problematiky, což byl i jeden z vedlejších cílů práce.

V dalších částech práce byly simulovány příklady tvorby instruktáže a následně též časového snímku o činnosti hlídky. Hlavním cílem bylo simulovat možný průběh služby řadového policisty a jeho analýzou zjistit problémové aspekty, které se dotýkají služby na některých policejních odděleních. V první řadě se jedná o výkon služby samotným policistou. Tento nepříznivý trend je podle poznatků z praxe dán někdy omezeným množstvím sil na nejmenších organizačních člancích policie, ale často i chybným plánováním služby. Policista je tak při řešení veškerých oznámení, včetně těch rizikových, odkázán sám na sebe, případně na pomoc hlídky z vedlejšího oddělení. Snahou vedoucích funkcionářů a vrcholového managementu policie by tak měla být snaha o nalezení personálních rezerv k posílení přímého výkonu služby, případně motivace a přilákání nových zájemců o práci u policie, aby byly eliminovány vysoce rizikové služby samotných policistů. Další problematický prvek je spatřován v systému plánování instruktáže a kontrolních bodů, které jsou někdy voleny náhodně nebo neúčelně. Většina primárních důvodů, pro které byly kontrolní body zřízeny, dnes již úplně neplatí. Kontrolu dodržování výkonu služby lze provádět nyní též elektronicky, důležité informace lze hlídce předávat rádiově nebo telefonem a ověřovat, zda se policista nestal terčem útoku, je díky moderním technologiím možné také jiným způsobem, než přímou kontrolou na kontrolním bodě. Kontrolní body nebo kontrolní stanoviště jsou v současnosti využívány okrajově k přímé kontrole výkonu služby ze strany nadřízených funkcionářů a v drtivé většině případů k činnostem na úseku BESIP na frekventovaných

úsecích. Jejich potenciál je však nesporně vyšší, jedná se jednak o cílené preventivní působení proti kriminalitě a narušitelům veřejného pořádku v problematických lokalitách, ale i v možnosti budování důvěry a dobrých vztahů s veřejností. Při plánování skladby instruktáží a volbě kontrolních bodů by se měli služební funkcionáři řídit aktuální bezpečnostní situací ve služebním obvodu a včas a takticky reagovat na vývoj kriminality na daném území.

Pro lepší efektivitu výkonu služby bychom se v budoucnu mohli dočkat převedení dalších pomůcek na mobilní platformu, jako například elektronického přehledu o okrsku nebo elektronické karty úseku, aby byly obsažené informace okamžitě k dispozici všem policistům v terénu. Dalším krokem by pak mohlo být propojení služebních mobilních telefonů také s počítačovým IS DISPEČER, ve kterém jsou evidována a na příslušné útvary rozesílána všechna oznámení přijatá příslušným operačním střediskem policie, případně i provázání uvedené platformy s dříve zmíněným IS INSTRUKTÁŽ.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

- 1 DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie: obecná část*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. 228 s. ISBN 978-80-7251-303-1.
- 2 SVATOŠ, Roman. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. 174 s. ISBN 978-80-86708-21-8.
- 3 HRUDKA, Josef a kol. *Organizace a činnosti policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012. 233 s. ISBN 978-80-86477-56-5.
- 4 VOKUŠ, Jiří. *Police České republiky: Police of the Czech Republic : pomáhat a chránit*. 2. vyd. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010. 84 s. ISBN 978-80-254-7701-4.
- 5 MACEK, Pavel a kol. *Pořádková činnost policie: obecná část*. 2., upr. vyd. Praha: Police history, 2008. 87 s. ISBN 978-80-86477-45-9.
- 6 KOČAN, Štefan, Boris LÖFFLER a David ZÁMEK. *Poriadková polícia*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 394 s. ISBN 978-807-3804-626.
- 7 ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Vyd. 4., V nakl. Portál 2., rozš. Praha: Portál, 2004. 320 s. ISBN 80-717-8931-3.
- 8 MACEK, Pavel a kol. *Pořádková činnost policie: (zvláštní část)*. Praha: Police history, 2003. 163 s. ISBN 80-864-7716-9.
- 9 FILÁK, Antonín. *Zákon o Policii České republiky: s komentářem : podle právního stavu ke 12. 1. 2009*. Praha: Police History, 2009. 287 s. ISBN 978-80-86477-49-7.
- 10 NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Taktika policejní akce*. Praha: Armex, 1993. 233 s.

Elektronické zdroje

- 1 *Bezpečnost (Miroslav Mareš)* [online]. Brno: MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ, 2018 [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=69511
- 2 *Moc výkonná* [online]. Příspěvatelé WikiKnihovna, 2014 [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: http://wiki.knihovna.cz/index.php/Moc_v%C3%BDkonn%C3%A1.

- 3 *Přeshraniční pronásledování vozidla* [online]. Policie ČR, 2013 [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/preshranicni-pronasledovani-vozidla.aspx>.
- 4 *Interní normativní akty* [online]. Praha: Policie ČR, 2012 [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/interni-normativni-akty.aspx>.
- 5 *Etický kodex Policie České republiky* [online]. Praha: Policie ČR, 2015 [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>.
- 6 *Zpráva o činnosti služby pořádkové policie za rok 2013* [online]. Policie ČR, 2014 [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-sluzby-poradkove-policie-za-rok-2013.aspx>.
- 7 *Odbor metodiky, koordinace a podpory výkonu služby* [online]. Policie ČR, 2017 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/odbor-metodiky-koordinace-a-podpory-vykonu-sluzby.aspx>.
- 8 *Nejčastější dotazy z oblasti evidence vězňů*. [online]. Vězeňská služba České republiky, 2010 [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/veznice-raportice-52/informacni-servis-1622/nejcastejsi-dotazy-685/nejcastejsi-dotazy-z-oblasti-evidence-veznu-9245>.
- 9 *SIS - Schengenský informační systém* [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2013 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/sis-schengensky-informacni-system/ds-3280/p1=3280>.
- 10 *Databáze IS ETRĚ*. [online]. Praha: Policie ČR, 2012 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/databaze-is-etr.aspx>.

Legislativní dokumenty

- 1 *Závazný pokyn policejního prezidenta o plnění úkolů služby pořádkové policie*. In: Praha: Policejní prezídium České republiky, 2012, ročník 2012, 180/2012.
- 2 *Pokyn policejního prezidenta o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení*. In: Praha: Policejní prezídium České republiky, 2013, ročník 2013, 103/2013.
- 3 ČESKO. *Zákon č. 11 ze dne 8. prosince 2011 o Celní správě České republiky* [online]. Sbírka zákonů České republiky 5, 2012 [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

- PČR - Policie České republiky
MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky
IAŘ - Interní akt řízení
RPP – rozkaz policejního prezidenta
ZPPP – závazný pokyn policejního prezidenta
SIAŘ - Sbírka interních aktů řízení
eSIAŘ – elektronická Sbírka interních aktů řízení (počítačová aplikace)
SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování
ETR – evidence trestního řízení (informační systém)
PCO – pult centralizované ochrany
PMJ – Pohotovostní motorizovaná jednotka (útvary Policie ČR)
PPO – Pohotovostní pořádkový odbor (útvary Policie ČR)
OHS – Oddělení hlídkové služby (útvary Policie ČR)
KZO – kriminálně závadová osoba, nebo osoby
IS – informační systémy
OOP – obvodní oddělení policie
ROB - registr obyvatel (informační systém)
CRO - centrální registr vozidel (informační systém)
CRV - centrální registr řidičů (informační systém)
IKOS (IOS) – Integrované krajské operační středisko (Integrované operační středisko)
RDST - radiostanice
DBA – dopravně bezpečnostní akce
BESIP – bezpečnost a plynulost silničního provozu
KB – kontrolní bod
VH – velitel hlídky
GPS – Global positioning system (globální navigační systém)
RZ – registrační značka
ZSVZ – zvláštní světelné výstražné zařízení (slangově také „majáky“)
OPL – omamné a psychotropní látky
Č. j. – číslo jednací

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 – první strana instruktáže pro hlídku OOP

Obrázek č. 2 – druhá strana instruktáže pro hlídku OOP

Obrázek č. 3 – policejní hlídka na kontrolním bodě

Obrázek č. 4 – policejní psovod při práci v terénu